

The cover features a vibrant yellow background adorned with stylized musical notes and symbols in orange and black. These elements are scattered around the central text, with some notes appearing as if they are floating or moving across the page. The notes are of various sizes and orientations, creating a dynamic and rhythmic visual effect.

PAVLINKA VELJANOSKA

PRIRUČNIK

za

Muzičko obrazovanje

za šesti razred

m-r Pavlinka Veljanoska

PRIRUČNIK

za

Muzičko obrazovanje

za šesti razred

Poštovani nastavnici iz Muzičkog obrazovanja!

Muzika kao univerzalni jezik daje mogućnost za stvaranje emocija, osjećanja i jednakost među različitim kulturama. U ulozi nastavnika Muzičkog obrazovanja vi ste privilegovani vodič koji uvodi učenike u čarobno putovanje u svijetu muzike.

Priručnik za Muzičko obrazovanje za šesti razred je pomagalo za časove i bogaćenje i dopunu vašeg rada. Za osnovu su uzeti *Nacionalni standardi* prema kojima je urađen i *Program*. U kreiranju aktivnosti obuhvaćeni su svi sadržaji i pojmovi povezani sa standardima za ocjenjivanje. To je urađeno raznovrsnim opštim metodama koji su prilagođeni sadržajima, ali i karakteristične metode iz muzičke pedagogije (tradicionalni, Suzuki, Kodalj). Scenarija za čas su pripremljeni prema AIDA-modelu koji najviše odgovara osnovnim načelima nove *Koncepcije za obrazovanje*. Umetnute su aktivnosti sa *israživačkom nastavom, problemskim pitanjima i projektnim aktivnostima* koje dopunski daju dinamiku nastavnom procesu, osavremenjavaju nastavni pristup i pomažu učenicima da dobiju znanje iskustvenim učenjem i učenjem sa razmišljanjem. Različite savremene tehnike su dio mozaika od scenarija za čas. Prilagođeni su prema specifičnosti predmeta i rezultatima učenja.

U svakom scenariju za čas ima i međutematska integracija dviju tema *Slušanje i razumijevanje muzike* i *Muzička pismenost i izvođačke aktivnosti* zato što muzika uvijek ima ove segmente u sebe. Prisutna je i međupredmetna integracija kako bi se sadržaji razumjeli u širem kontekstu. U aktivnostima su umetniti sadržaji iz *medijske pismenosti, međuetničke i interkulture integracije*.

Poslije scenarija za čas, slijede Materijali za učenje za učenike koji su u funkciji standarda za ocjenjivanje. Ovi Materijali će olakšati rad nastavnika i bit će u funkciji formativnog i sumativnog ocjenjivanja, a učeniku će pomoći da utvrdi znanje sa časa.

Savetujemo vas da prilagodite ove aktivnosti prema potrebama i interesima vaših učenika. Tim načinom nastava će biti funkcionalna i efektivna i ciljati će ka postizanju visokih rezultata učenja.

Najiskrenije želje za uspješno i inspirativno muzičko obrazovanje!

Od autorice

Rezultati učenja iz teme *Slušanje i razumijevanje muzike*

Učenik/učenica će biti sposoban/sposobna da:

1. identifikuje i razlikuje muzičke kompozicije iz različitih žanrova (klasična muzika, narodna muzika, popularna muzika);
2. identifikuje i razlikuje narodne pjesme različitog sadržaja i sa porijeklom različitih etničkih zajednica iz Sjeverne Makedonije;
3. razlikuje različite vrste glasova, vokalne sastave i horove i da ih prepozna u vokalnoj muzici koju sluša;
4. razlikuje i kategorizuje žičane muzičke instrumente i prepozna ih u instrumentalnoj muzici koju sluša;
5. prepozna elemente muzičkih oblika i objašnjava njihovu povezanost sa karakterom slušanih djela.

Učenik/učenica će razvijati:

6. interesovanje za slušanje muzike različitih žanrova.

Rezultati učenja za temu *Muzička pismenost i izvođačke aktivnosti*

Učenik/učenica će biti sposoban/sposobna da:

1. da razlikuje vizuelno i auditivno C-dur skalu i a-mol skalu – prirodnu vrstu, da objašnjava njihove elemente i da ih koristi preko pjevanja/sviranja jednostavnim vježbama i dvoglasnim kanonima uz primjenu notnog zapisa;
2. da pjeva pjesme različitog žanra, karaktera i sadržaja i jednostavne dvoglasne kanone po sluhu s pravilnom primjenom elemenata vokalne tehnike;
3. da ih prepozna tokom slušanja i da adekvatno koristi muzička izražajna sredstva u pjevanju i sviranju;
4. da se kreativno izražava muzikom i povezivanjem muzike sa drugim oblicima umjetničkog izražavanja.

Smjernice, upute i aktivnosti za realizaciju Nastavnog programa

Sadržaji i pojmovi

Pjevanje (opseg a–d2) i sviranje na dječije muzičke instrumente (narodna pjesma, dječija pjesma, popularna pjesma, umjetnička pjesma, kanon, melodijska vježba, ritmička vježba, dječiji muzički instrumenti).

Standardi za ocjenjivanje

Učestvuje u zajedničkom nastupu po sluhu; izvodi pjesme po sluhu, vježbe i jednostavne dvoglasne kanone samostalno ili u grupi; pjeva/svira pjesme po sluhu, vježbe i jednostavne dvoglasne kanone pravilnim pjevačkim stavom, pravilnim načinom sviranja i primjenom muzičkih izražajnih sredstava.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Na prvom času muzičkog obrazovanja nastavnik podstiče učenike da razgovaraju o muzici: Šta muzika za njih predstavlja? Da li je dio njihove svakodnevice? Kakvu muziku slušaju?

Tehnikom *Bura ideja* učenici kazuju jednu riječ koja ih asocira na muziku, riječ se zapisuje na hameru ili na karticama i izrađuje se pano za muziku. Zatim se radi tehnika *Petored* za riječ *muzika* (prvi red – imenica, osnovni pojam, u ovom slučaju muzika; drugi red – dva glagola povezana riječju muzika, treći red – tri pridjeva koji opisuju osnovnu riječ; četvrti red – fraza od četiri riječi o muzici i peti red – jedna riječ, sinonim osnovnog pojma). Ovom tehnikom, pored toga što se produbljuje razmišljanje, pravi se i korelacija sa maternjim jezikom.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik usmjerava učenika na upjevavanje i podsjeća ih na pravilan pjevački stav i pravilnu vokalnu tehniku. Učenici se upjevavaju i paze na smjernice od nastavnika.

Nastavnik usmjerava učenike ka obradi pjesme po sluhu „Viva la musica“. Podstiče učenike da prevedu jednostavni tekst pjesme. Zatim nastavnik jednom pjeva pjesmu sa tekstom, a učenici slušaju. Na drugom pjevanju uključuju se i učenici. Pjesma se obrađuje u manjim cjelinama i sa više ponavljanja. Kada savladaju melodiju i tekst, preko diskusije određuju tempo i dinamiku prema prethodno naučenim pojmovima. Učenici diskutiraju koje tempo i koja dinamika najviše odgovara pjesmi, kako treba da zvuči, odnosno kakav je karakter pjesme (kao neoficijalna himna muzike).

Pjesma se pjeva na različite načine: grupno, u manjim grupama, pojedinačno, eho pjevanjem (jedan učenik pjeva, a grupa ponavlja frazu). Ako postoji prilika, pjesma se može otpjevati kao kanon, a nastavnik objašnjava način pjevanja. Učenici se mogu uključiti (prvo i treće vrijeme – pljeskanje rukama; drugo i četvrto vrijeme – pucketanje prstima) čime će se naglasiti metar kompozicije.

Završni dio

Aktivnost 3

Učitelj prezentira video primjer sa izvođenjem pjesme (kanona) dječijeg hora. Učenici prate i razgovaraju o načinu izvođenja, vokalnoj tehnici, kompoziciji pjesme, muzičko izražajnim sredstvima i dr. Nastavnik upućuje učenike na sljedeće sadržaje koji će se izučavati tokom školske godine, a koji su predstavljeni u video primjeru (vokalna muzika, dječiji hor, kanon, trajanje nota, tempo, dinamika i dr.).

„Viva la musica”/Živjela muzika – M. Pretorius
<https://www.youtube.com/watch?v=BVyB8SCYJuE>

Zabilješka: Planirano je da ova pjesma bude obrađena po sluhu. Međutim, sadrži mnogo sadržaja koji su planirani Programom (trajanje i produžetak nota i pauza, kanon, ljestvica, dječiji hor itd.). Način na koji se pjesma obrađuje sluhom, a kasnije se otkrivaju elementi muzičke pismenosti, fragment je Suzuki-metode koja omogućava da se muzika djeci dešava na spontan način. Već usvojena melodija po sluhu u daljim predviđenim sadržajima može se analizirati sa teorijske tačke gledišta. Tako se ova pjesma može koristiti u narednim časovima gdje je planirano usvajanje drugih sadržaja.

Zabilješka: Nastavnik može po sluhu obraditi pjesmu po svom izboru ili se može prikazati primjer videa i razgovarati o važnosti muzike.*

Refleksija

Kako vam se dopao današnji čas? Da li je svako od vas naučio pjesmu (samocjenjivanje – pokažite palac gore)? Imate pitanja o dodatnim informacijama o današnjem sadržaju?

Sredstva

Pijano, tabla, hamer, kartice, projektor, kompjuter, zvučnici.

Praćenje napretka

Samocjenjivanje, usmena povratna informacija, lista za praćenje (ček lista) uključenosti u aktivnosti.

HIMNA „DANAS NAD MAKEDONIJOM SE RAĐA“

Sadržaji i pojmovi

Usmjereno slušanje muzičkih djela

(tempo, dinamika, karakter muzike, naziv djela, kompozitor, žanr, elementi muzičke forme, izvođačka kompozicija; svježana pjesma – himna, solo pjesma)

Standardi ocjenjivanja

Prepoznaje muzička izražajna sredstva u odslušanoj kompoziciji/svježanoj pjesmi – himni, solo pjesmi i imenuje ih stručnim izrazima; navodi naslov i kompozitora poznatog muzičkog djela koje sluša; prepoznaje izvođački sastav i elemente muzičke forme u muzičkom djelu koju sluša.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik upućuje učenike na aktivnost: *Dopuni rečenicu: Volim svoju domovinu jer...* Učenici odgovaraju i sa njihovim izjavama se pravi poster. Otvara se rasprava o državnim praznicima i simbolima (zastava, grb i himna). Učenici opisuju grb i zastavu i crtaju ih na posteru izjava. Čita se tekst himne. Zatim se to bilježi u sveske (Materijal za učenje).

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik podstiče učenike da diskutiraju: U kojim prilikama se pjeva himna? Kako pjevati i slušati himnu naše zemlje? Kako da se ponašamo kada se intonira himna druge zemlje? Kroz audio zapis nastavnik predstavlja himnu naše zemlje. Učenici ustaju i izvode je.

Himna „Danas nad Makedonijom se rađa“

https://youtu.be/chPV4W0c_D0

Diskusija se nastavlja pitanjima: Kakva osjećanja u vama izaziva pjevanje himne? Kakav karakter ima himna? Kojim tempom se izvodi da bi se uhvatio karakter? Kakav sastav je izvodi? Sa kojim sastavom se može izvesti (orkestar, hor, solisti, orkestar i hor, popularni pjevači)?

Aktivnost 3

Nastavnik usmjerava učenike da nađu informacije o autorima himne, kada je bila napisana, kada je proglašena za himnu samostalne Makedonije. Učenici istražuju i prezentiraju dobijene informacije.

Aktivnost 4

Uz prethodno pripremljene materijale od strane nastavnika, učenici prave zastavu naše zemlje. Nakon što su je nacrtali i pričvrstili, ponovo se sluša i pjeva himna uz vihore zastavica. Nastavnik posebnu pažnju posvećuje tome da učenici nauče tekst i način izvođenja.

Završni dio

Aktivnost 5

Nastavnik podstiče učenike da razgovaraju o himnama drugih zemalja. Učenici razgovaraju o tome gdje najčešće čuju te himne (sportske utakmice, doček stranih državnika, itd.). Uz pomoć nastavnika, navodi se nekoliko naslova himni drugih zemalja. Nastavnik pokazuje učenicima himnu Evropske unije.

Aktivnost 6

Nastavnik podstiče učenike na diskusiju o tome da himnu naše zemlje treba da pjevaju na početku svake radne nedelje svi učenici škole. (Praksa iz škola iz drugih zemalja.) Ako se učenici slažu, to može biti njihova inicijativa da se to uvede kao aktivnost u školi.

Refleksija

Da li su vam se dopali aktivnosti na času? Da li svako od vas zna himnu naše države? Ko su autori? Kojeg je karaktera?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, hamer, materijali za izradu zastave, digitalni uređaji, internet.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, lista za praćenje (ček-lista) uključenosi u aktivnostima.

MUZIČKI ŽANROVI

Sadržaji i pojmovi

Muzički žanrovi: klasična, narodna, popularna muzika (klasična muzika, narodna muzika, pop, rok, dječiji rap).

Standardi za ocjenjivanje

Identifikuje žanr slušane muzičke kompozicije; razlikuje u upoređuje karakteristike različitih muzičkih žanrova slušanjem muzičkih kompozicija; navodi po dvije kompozicije iz svakog muzičkog žanra.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik objašnjava učenicima tehniku 5 **zašto**. Najprije se postavlja pitanje sa riječju *zašto* i daje se odgovor. Odgovor se preformuliše u pitanje sa riječju *zašto* (naprimjer: Zašto treba da slušamo muziku? Zato što nas muzika veseli. Zašto nas muzika veseli? itd...) i dobijaju se 5 pitanja i 5 odgovora. Pitanje je *Zašto treba da slušamo muziku?* Učenici rade u grupama i diskusijom u grupama rade vježbu. Zatim prezentuju pitanja i odgovore.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik podstiče učenike na razgovor o tome kakvu muziku slušaju u slobodno vrijeme. Učenici odgovaraju i zajedno sa nastavnikom definiraju žanr i zapisuju na tablu. Nastavnik doobjašnjava da se vrsta muzike naziva žanr i zajedno sa učenicima definiraju osnovne žanrove: klasična, narodna, popularna muzika i dječije pjesme. Učenici navode primjere o različitim žanrovima muzike i diskutiraju o omiljenim pjesmama.

Aktivnost 3

Nastavnik prezentuje zvučne primjere o vrstama žanrova. Učenici slušaju i poslije završavanja diskutiraju o kompoziciji (žanr, jezik na koji se pjeva, tempo, dinamika, karakter, izvođači i sl.). Slušaju se fragmenti.

Poslije slušanja primjera, učenici zajedno sa nastavnikom utvrđuju žanrove koji su zastupljeni u zvučnim primjerima i diskutiraju o tome koja kompozicija im je ostavila najjači utisak i zašto. Definiraju osnovne karakteristike i navode razlike između različitih žanrova.

(Hej, golubovi bijeli – A. Džambazov/G. Popovski

Ej, гулаби бели – А. Џамбазов/Г. Поповски)

<https://youtu.be/dCkvfbTR1JQ>

Tanec (Танец)

<https://www.youtube.com/watch?v=ChY3O4aL7Tk>

Sa festivala Ilberi – oficijalni kanal

(Од фестивалот Ylberi/Илбери – официјален канал)

<https://www.youtube.com/watch?v=y-PQat9XqQM>

„Maštanje“ – H. Vienjavski, Hristijan Monevski – viola

(„Мечтаење“ – Х. Вињавски, Христијан Монеvски – виола)

https://www.youtube.com/watch?v=yW9_IJZWJPA

Toše Proeski – koncert 1999, po izboru nastavnika

(Тоше Прoески – концерт 1999, по избор на наставникот)

<https://www.youtube.com/watch?v=9h1zhkbVNho>

Djevojče lijepo – Esma Redžepova

(Caje sukarije/Девојче убаво – Есма Реџeпова)

<https://youtu.be/UcaHAL38j4M>

Sinoć ja i moja majka – Nada Mamula

(Sinoć ja i moja majka/Вчера јас и мојата мајка – Нада Мамула)

https://www.youtube.com/watch?v=croLjn_IRRk

Ljubav, İnönü Üniversitesi Çoksesli Korosu, hor univerziteta Inonu

(Aşk/Љубов, İnönü Üniversitesi Çoksesli Korosu, хор на универзитет Инону)

<https://www.youtube.com/watch?v=q5rB2ccqBL0>

Ave Marija – F. Šubert, Marija Kalas

(Аве Марија – Ф. Шуберт, Марија Калас)

<https://www.youtube.com/watch?v=j8KL63r9Zcw>

Niška banja – srpska narodna pjesma, izvodi Hor bečkih momaka

(Нишка бања – српска народна песна, исполнува Хорот на виенските момчиња)

<https://www.youtube.com/watch?v=jthbxJn6lxc>

Osjećam se dobro – A. Newley arr. D. Horn/A. Њули, aranžman D. Horn

(Feeling good/Се чувствувам добро – А. Newley arr. D. Horn/A. Њули, аранжман Д. Хорн)

https://www.youtube.com/watch?v=owFg_xfbvuU

Završni dio

Aktivnost 4

Nastavnik usmjerava učenike da naprave listu svojih omiljenih kompozicija iz različitih žanrova. Isto tako daie smiernice kako da sastave listu na nlatformi za muziku.

Refleksija

Da li vam se dopao čas? Kakve žanrove muzike smo slušali? Koji žanr muzike volite da slušate najviše?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, listovi papira.

Praćenje napretka

Učešće i uspjehnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike.

TRAJANJE I PRODUŽENJE NOTA I PAUZA

Sadržaji i pojmovi

Note, pauze i skale

(tonovi a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza, znaci za produženje nota i pauza, C-dur skala, a-mol skala – prirodna vrsta, stepen, polustepen, stopalo, tetrakord)

Standardi za ocjenjivanje

Prepoznaje a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza i znakova za produženje nota i pauza; zapisivanje a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza, znaci za produženje nota i pauza.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Učenici zajedno sa nastavnikom pripremaju kartice sa naučenim notama i pauzama (cijela, polovina, četvrtina i osmina) za igru sa memorijom. Kartice su u parove, stavljaju se po slučajnom redoslijedu, a igra se igra u grupama. Pri svakom otvaranju kartice, imenuje se nota ili pauza i njeno trajanje (prepoznavanje). Ista igra se može pripremiti i u digitalnom obliku. Ova je aktivnost za utvrđivanje naučenih nota i pauza i njihovih trajanja iz prethodnih razreda.

Aktivnost 2

Učenici su podijeljeni u grupe a pred njima su kartice sa naučenim notama i pauzama. Nastavnik pjeva ritmičku vježbu, a učenici slušaju i podižu odgovarajuću karticu prema notama ili pauzama. Jedan od učenika to zapisuje na tabli. Zatim učenici prepisuju vježbu i zajedno je taktiraju.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik pjeva ritmičku vježbu, pritom ubacuje note koje traju 3 ili 6 udara i korona. Postavlja *problemsko pitanje* kako zapisivati te note. Učenici daju prijedloge. Nastavnik im objašnjava da pored osnovnih nota i pauza, ima i znakova za produživanje nota i pauza: luk, tačka i korona. Objašnjava njihovu funkciju. Zatim usmjerava učenike da napišu note koje traju 3, 5, 6, 7, 8, 9 udara uz pomoć znakova za produživanje (luk i tačka). Učenici prezentuju svoje primjere na tabli.

Aktivnost 4

Učenici zajedno sa nastavnikom osmišljavaju pokret za svaku notu i pauzu (i note i pauze) sa znakovima produživanja (na primjer: cijela nota - pljeskanje rukama, pola tačke - lupanje koljena, pola note - pucketanje prstima, četvrtina nota – skok, osmina nota – skakanje na jednoj nozi). Ovi pokreti su samo prijedlog. Učenici mogu dati svoje prijedloge. Sve je to u četvrtini takta i jedinica mjere je četvrtina, odnosno četiri pljeskanja rukama, dva pucketanja prstima i sl. Učitelj taktira, a učenici ritmičku vježbu izvode pokretom. Ovo je primjer Kodalj-metode gdje učenici kroz pokrete uče trajanje nota i pauza.

Završni dio

Aktivnost 5

Nastavnik upućuje učenike da naprave nastavni listić sa Muzičkom matematikom (prilog).

Aktivnost 6

Muzički krug

Učenici su podijeljeni u 4 grupe. Svaka grupa sastavlja ritmičku vježbu od 4 takta koristeći znakove za produžavanje nota i pauza. Zapisuju to na listu. Vježbe se izvode u krugu unaprijed određenim redoslijedom. Zatim se listovi razmjenjuju između grupa i redoslijed se mijenja. Tako nastaju ritmičke vježbe s više kombinacija.

Zabilješka: Navedene su više aktivnosti, nastavnik ima mogućnost za izbor i za prilagođavanje aktivnosti prema mogućnostima i sposobnostima učenika i uslovima za rad.

Refleksija

Da li vam se dopao čas? Koja vam je aktivnost bila najzanimljivija? Za šta su nam ove aktivnosti poslužile, šta smo utvrdili, a šta novo naučili?

Sredstva

Tabla, hamer, listovi, kartice, nastavni listovi.

Praćenje napretka

Usmene povratne informacije, pismene povratne informacije – nastavni listić, lista za praćenje (ček lista) uključenosti u aktivnosti.

C-dur SKALA

Sadržaji i pojmovi

Note, pauze, skale

(tonovi a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza, znaci za produživanje nota i pauza, C-dur skala, a-mol skala – prirodna vrsta, stepen, polustepen, stopalo, tetrakord)

Standardi za ocjenjivanje

Zapisuje skale C-dur i a-moll – prirodna vrsta i njihovi elementi; pjeva/svira pjesme i vježbe u opsegu a – d² sa primjenom notnog zapisa.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik priprema pitanja napisana na karticama ili priprema digitalni sadržaj (igra, kviz) za ponavljanje sadržaja i pojmova za C-dur skalu (dijagnostičko ocjenjivanje.). Učenici odgovaraju, mogu da budu podijeljeni u grupe, da se nadopunjavaju, a s tim da prezentuju svoje znanje iz prethodnog razreda. Nastavnik prati odgovore i utvrđuje znanje učenika, odnosno koliko ima poznavanja iz prethodnog.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik poziva osam učenika i raspoređuje ih po redu. Daje listove sa nazivima tonova, po jedan svakom učeniku. Svi učenici zajedno pjevaju osnovnu skalu. Skala je napisana na tabli. Nastavnik prilazi trećem i četvrtom i sedmom i osmom učeniku. Podstiče učenike da razgovaraju o udaljenosti između učenika, koji su bliži, a koji su udaljeniji. Ovako se određuju cijeli i polustepeni, uz objašnjenje nastavnika. Cijeli i polustepeni se zapisuju na tabli. Zatim nastavnik dijeli grupu na dva jednaka dijela od po četiri tona i objašnjava pojam tetrakord. Obilježavaju se tetrakordi na tabli. Ova aktivnost se može odvijati i na stepeništu u holu škole radi boljeg vizuelnog prikaza visine tonova.

Aktivnost 3

Nastavnik obezbjeđuje uslove (školski tablet, kabinet informatike, i sl.) i usmjerava učenike na istraživanje (*istraživačka nastava*) o nazivima tonova. Učenike dijeli u tri grupe i svakoj grupi daje posebne zadatke: 1. Odakle potiču nazivi tonova i ko ih je izmislio? 2. Kako je muzika zapisivala prije nego što su izmišljeni tonovi koje danas koristimo? 3. Mogu li se nazivi tonova prevesti na različite jezike? Nakon što dobiju informacije, učenici prezentiraju, a nastavnik doobjašnjava. Aretinski i abecedni nazivi tonova se bilježe na tabli. Zatim nastavnik zapisuje stopala i zajedno definiše pojam stopala. Učenici prepisuju u svoje sveske.

Zabilješka: Ukoliko nema uslova za istraživanje na internetu, nastavnik priprema tekst iz kojeg učenici izrađuju prezentaciju.

Aktivnost 4

Nastavnik svira melodiju u C-duru, a učenici je zapisuju u svoje sveske (diktat). Zatim učenici pjevaju, a nastavnik ih prati. Učenici sviraju melodiju na dječijim muzičkim instrumentima, primjenjujući tempo i dinamiku. Nastavnik svira nekoliko tema u C-duru, a učenici objašnjavaju zvučnost durskog tonaliteta.

Završni dio

Aktivnost 5

Učitelj priprema slagalicu od nekoliko muzičkih motiva koji se mogu podrediti različitim rasporedom. Učenici rade u grupama. Motive podređuju u drugačijem rasporedu i izvode ih pjevajući ili svirajući. Nastavnik ih podstiče da dodaju dinamičke znakove i izvode ih različitim tempom, koristeći odgovarajuće pojmove. Zatim učenici biraju koja kombinacija najbolje zvuči. Ova aktivnost se može realizovati i digitalnim alatima i aplikacijama za pisanje nota.

Refleksija

Učenici pišu jedno pitanje na listu papira o sadržaju i pojmovima na času. Zgužvaju papir u obliku lopte. Na dati znak bacaju visoko i primaju drugu loptu. Otvaraju list, čitaju pitanje i odgovaraju na njega.

Sredstva

Karte, digitalni sadržaji, digitalni uređaji, tabla, pijano, listovi papira.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspjeh u realizaciji izvedbenih aktivnosti.

a-malo i h-malo

Sadržaji i pojmovi

Note, pauze, skale (tonovi a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza, znaci za produženje nota i pauza, C-dur skala, a-mol skala–prirodna vrsta, stepen, polustepen, stopalo, tetrakord)

Standardi za ocjenjivanje

Prepoznaje a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza i znakova za produživanje nota i pauza; zapisivanje u petoliniju a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza, znaci za produživanje nota i pauza.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Muzičko bingo

Učitelj priprema različite kombinacije bingo-karata sa naučenim tonovima (ispisanim u petoliniju) i kratkim melodijskim motivima. Raspoređuje ih nasumično po karticama. On dijeli učenike u grupe. Učitelj pjeva jedan ton ili melodijski motiv, a učenici ga traže na kartici i zaokružuju ako ga ima. Pobjednik je grupa koja prva zaokruži sve tonove ili kratke melodijske motive i vikne: „BINGO!“ Učitelj može napraviti igru i u digitalnom obliku.

Aktivnost 2

Nastavnik može kreirati digitalne igrice o mjestu tonova u petoliniju na velikom broju platformi za tu svrhu (na primjer: *wordwall.net*, *kahoot.com*, i dr.). Igra se može igrati samostalno ili u grupi davanjem odgovora ili, ako je moguće, na digitalnim uređajima. Na taj način će se razvijati takmičarski duh i timski rad.

Glavni dio

Aktivnost 3

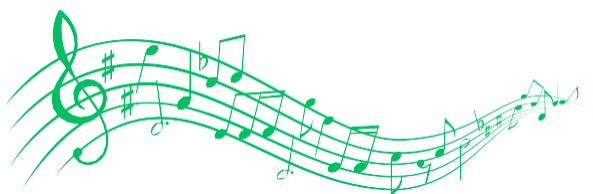
Nastavnik prikazuje sliku tonskog sistema na projektoru. Usmjerava učenike na diskusiju. Koliko tonova ima? Kako su zapisani? Ko izvodi najviše, a ko najniže tonove? Osim tonova u petoliniju, na koji drugi način se mogu napisati (pomoćni linije)? Podstiče učenike da prepoznaju i pokažu naučene tonove prve oktave. Zatim zajedno pjevaju C-dur ljestvicu. Nastavnik ukazuje učenicima da će još jednom odsvirati C-dur skalu, a zatim će odsvirati još dva tona (h – malo i a – malol), a učenici treba da pažljivo slušaju.

Nakon što odsvira nova dva tona, podstiče učenike da diskutuju: Koji su to tonovi? Gde se kreće melodijska linija? Kako zapisati te tonove? Kako koristiti mjesto zapisivanja na pomoćnoj i ispod pomoćne linije?

Nakon što se zajednički odredi, tonovi h-malo i a-malo se zapisuju u petoliniju na tabli, a učenici ih zapisuju u svoje sveske. Zatim se zajedno pjeva C-dur ljestvica i na kraju se pjevaju h-malo i a-malo. Nastavnik pjeva kratke melodijske motive pokazujući na tonove, a učenici ponavljaju.

Aktivnost 4

Nastavnik izvodi melodijske vježbe sa svim naučenim tonovima, uključujući h-malo i a-malo. Vježbe se zapisuju u sveske i obrađuju. Ako postoje uslovi, vježbe se mogu snimiti i u digitalnim alatima za tu svrhu (veliki broj aplikacija za tablet računar, pametnu tablu ili pametni telefon). Na taj način će učenici imati priliku da slušaju vježbu, da ubace različite tempo i dinamiku.

Završni dio

Aktivnost 5

Nastavnik priprema nastavne listiće sa melodijskim vježbama u koje su umjetnuto tonovi h-malo i a-malo. Učenici trebaju uočiti koliko puta se u melodijskim vježbama pojavljuju ovi tonovi.

Refleksija

Sa kojim tonovima smo se upoznali danas? Gdje se pišu ovi tonovi? Kojoj oktavi pripadaju?

Sredstva

Kartice, tabla, digitalni uređaji, projektor, slika sa tonskim sistemom, nastavni listići, digitalne platforme za pisanje tonova.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, pismena povratna informacija – nastavni listić, lista za praćenje (ček lista) uključenosi u planiranim aktivnostima.

Sadaržaji i pojmovi

Muzička izražajna sredstva – dinamika i tempo u muzičkom izvođenju (dinamika i dinamičko nijansiranje: *piano* (*piano*), *pianissimo* (*pianissimo*), *forte* (*forte*), *fortissimo* (*fortissimo*), *mecoforte* (*mezzo-forte*), *mecopiano* (*mezzo-piano*), *krešendo* (*crescendo*), *dekrešendo* (*decrescendo*); tempo: *adadžo* (*Adagio*), *lento* (*Lento*), *largo* (*Largo*), *moderato* (*Moderato*), *andante* (*Andante*), *allegro* (*Allegro*), *vivo* (*Vivo*), *presto* (*Presto*); metronom)

Standardi za ocjenjivanje

Određuje dinamiku i tempo u datom muzičkom izvođenju; povezuje karakter muzike sa muzičkim izražajnim sredstvima; primjenjuje određena muzička izražajna sredstva u vlastitom izvođenju.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik usmjerava učenike da povežu riječ tempo sa svakodnevnim situacijama (hodanje, pričanje, lupanje srca i sl.).

Aktivnost 2

Nastavnik priprema nastavne listiće ili kviz sa digitalnim alatima za utvrđivanje znanja za tempo iz prethodnih razreda (dijagnostičko ocjenjivanje). Učenici rade samostalno.

Aktivnost 3

Učenici rade tehniku *ZSU*. Crta se tabela sa tri kolone. U prvoj koloni (Znam) zapisuju sve što znaju o tempu, u drugoj koloni (Želim da znam) zapisuju šta žele da nauče. Treću kolonu popunjavaju na kraju časa. U njoj zapisuju šta su naučili.

Glavni dio

Aktivnost 4

Nastavnik izgovara nazive za tempo i podstiče učenike da uoče iz kojih jezika potiču. Objašnjava im univerzalni jezik muzike i prihvatanje ovih naziva kao internacionalnim. Zatim objašnjava značenje naziva na maternjem jeziku (*Adagio*, *Lento*, *Largo*, *Moderato*, *Andante*, *Allegro*, *Vivo*, *Presto*). Zajedno sa učenicima tehnikom *Grozđ*, raspoređuje nazive i objašnjenje na maternjem jeziku u osnovne tri grupe tempa; brzo, umjereno i sporo. Prezentacijom partitura učenici uočavaju i definiraju gdje stoji naziv tempa. Nastavnik im prezentuje metronom, a učenici mijenjaju različito tempo i osaznavaju njegovu funkciju. Nastavnik im prezentuje digitalni metronom, odnosno aplikaciju, na pametnoj tabli, kompjuteru ili telefonu i usmjerava ih kako mogu da je koriste.

Aktivnost 5

Učenici biraju jednu pjesmu (primjer „Dragi bato“) i uz podršku metronoma pjevaju je različitim tempom. Nastavnik ih podstiče na diskusiju. Koje tempo najviše odgovara karakteru pjesme? Donosi se zaključak, a nastavnik potencira da za sve kompozicije tempo ima važnu ulogu za postizanje karaktera kompozicije.

Aktivnost 6

Nastavnik prezentuje zvučni primjer i objašnjava učenicima za mađarski ples čardaš. Usmjerava učenike da uoče tempo. Završavanjem kompozicija učenici diskutiraju o tempu u prvom i drugom dijelu, a nastavnik podstiče učenike da koriste stručne nazive. Kompozicija se sluša još jednom, a nastavnik podstiče učenike da plešu i da kretanjem iskažu tempo.

Čardaš – V. Monti (sporo – brzo)

Izvođenje violinom i orkestrom

<https://www.youtube.com/watch?v=WTc-KoBAKts>

Aktivnost 7

Nastavnik prezentuje zvučni primjer i objašnjava učenicima za kompoziciju. Usmjerava ih da uoče tempo i izvođački sastav. Završavanjem kompozicije, nastavnik podstiče učenike na diskusiju: Kako vam se dopala kompozicija? U kojem je tempu? Kakav je karakter? Kakav je sastav izvodi? Da li će biti isti karakter ako se kompozicija izvodi u tempo presto (Presto)?

Adadžo – T. Albinjoni

(sporo tempo) – fragment

<https://www.youtube.com/watch?v=XMbvcp480Y4>

Aktivnost 8

Nastavnik prezentuje melodijsku vježbu sa izučenim elementima muzičke pismenosti. Vježba se obrađuje a učenici se usmjeravaju da stvore naziv tempa za početak vježbe na petoliniju i da je ispjevaju u odgovarajućem tempu. Mogu koristiti i metronom.

Aktivnost 9

Učenici popunjavaju treću kolonu iz tabele *ZSU*, odnosno šta su naučili na ovom času- Nastavnik ih podstiče da stvaraju svoj koncept i da se prisjete na sve nove pojmove sa časa.

Refleksija

Kako vam se dopao čas? Šta vam je bilo najinteresantnije? Čime ste nadopunili vaše znanje o tempu?

Sredstva

Nastavni listići, projektor, metronom, uređaj za slušanje muzike.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, pismena povratna informacija, lista za praćenje (ček lista) aktivnosti za vrijeme časa, bodovna lista za odgovore na postavljena pitanja.

Sadržaji i pojmovi

Muzčka izražajna sredstva – dinamika i tempo u muzičkom izvođenju (dinamika i dinamičko nijansiranje: *piano* (piano), *pianissimo* (pianissimo), *forte* (forte), *fortissimo* (fortissimo), *meccoforte* (mezzo-forte), *meccopiano* (mezzo-piano), *krešendo* (crescendo), *dekrešendo* (decrescendo); tempo: *adadžo* (Adagio), *lento* (Lento), *largo* (Largo), *moderato* (Moderato), *andante* (Andante), *Alegro* (allegro), *vivo* (Vivo), *presti* (Presto); metronom)

Standardi za ocjenjivanje

Određuje dinamiku i tempo datog muzičkog izvođenja; povezuje karakter muzike sa muzičkim izražajnim sredstvima; primjenjuje određena muzička izražajna sredstva u vlastitom izvođenju.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Tehnikom *Kipling-pitanja*, nastavnik podstiče učenike da ponove i utvrde prethodna znanja o dinamici: **Šta** je dinamika u muzici? **Zašto** ima dinamike u svakoj kompoziciji? **Koji** su osnovni dinamički znaci? **Gdje** se upisuju dinamički znaci u kompoziciji? **Kako** izvodimo dinamičke znake dok sviramo i pjevamo? Učenici rade u grupama i prezentiraju svoje odgovore. Slijedi zajednička diskusija. Ova tehnika omogućava studentima da uspostave prethodno znanje i uključe se u sadržaj iz više perspektiva uz dublje razmišljanje. Rad u grupama je pogodan jer učenici sarađuju, razmišljaju, iznose svoje stavove, poštuju stavove drugih učenika. Na taj način dopunjuju svoje znanje, što je karakteristično za konstruktivističko učenje.

Aktivnost 2

Nastavnik upućuje učenike na aktivnost Toplo – hladno. Jedan učenik napušta učionicu, a ostali učenici skrivaju predmet na skrivenom mjestu. Učenik ulazi u učionicu, a učenici počinju da pjevaju pjesmu ili sviraju na dječijim muzičkim instrumentima. Kada je učenik koji traži predmet dalje od njega, učenici pjevaju tiho, a kada se on približi predmetu, ostali pjevaju glasnije. Na taj način pomažu učeniku da pronađe predmet, a istovremeno primjenjuju dinamiku i dinamičke nijanse. Nakon završene igre, nastavnik podstiče učenike da kroz ovu aktivnost razgovaraju o primjeni dinamike.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik pjeva melodijsku vježbu ili pjesmu, a učenici uočavaju različite dinamičke nijanse. Zatim ih zajednički definiraju i objašnjavaju kroz praktičnu primjenu (piano, pianissimo, forte, fortissimo, mezzo-forte, mezzo-piano, crescendo, decrescendo). Predstavljaju grafikonom dinamičke znake počevši od najtišeg, pa do najglasnijeg.

Aktivnost 4

Nastavnik podstiče učenike na diskusiju o tome koju dinamiku ima jedno danonoćje. Kada je najglasnije, a kada je najtiše? Koje nijanse dinamike su u toku dana i noći? Daje uvod u zvučnom primjeru koji slijedi. Učenici diskutiraju koje zvuke slušaju izjutra. Pristupa se slušanju kompozicije sa smjernicom za uočavanje dinamike i povezivanje karaktera.

Jutro iz suite *Per Gint* – E. Grig,

Simfonijski orkestar FMU,

Borjan Canev – dirigent

<https://www.youtube.com/watch?v=fgK3RRZjPDY&t=248s>

Nakon završetka kompozicije, vodi se diskusija: Ko izvodi kompoziciju? Kakva je dinamika na početku? Koja je osećanja izazvala u vama? Kako zamišljate jutro opisano u kompoziciji? Da li bi to bio isti lik da je kompozicija počela sa fortissimo? Kako se kompozicija nastavlja? Postoje li različite dinamičke nijanse? Na šta za vas asociraju različite dinamičke nijanse (buđenje prirode, jarko sunce, i sl.)?

Nakon rasprave, kompozicija se ponovo čuje.

Završni dio

Aktivnost 5

Nastavnik predstavlja partituru sa znakovima za dinamiku i tempo. Učenici ih uočavaju i zajednički definišu gdje se ti znakovi nalaze.

Aktivnost 6

Nastavnik izvodi melodijsku vježbu. Učenici je prepisuju. Učitelj ih upućuje da zapišu znakove za tempo i dinamiku i da pjevaju vježbu koristeći tempo i dinamiku. Ako je moguće, vježba se može prepisati na digitalni uređaj u odgovarajuću aplikaciju umetanjem i promjenom znakova za tempo i dinamiku kako bi se uočila razlika.

Refleksija

Sa kojim novim sadržajima i pojmovima smo se upoznali ovog časa? Koju kompoziciju smo slušali? Da li vas interesuju dopunske informacije u vezi dinamike?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, tabla, digitalni uređaji, listovi papira.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, lista za praćenje (ček-lista) uključenosti u aktivnostima, bodovna lista za odgovore na pitanja postavljena od nastavnika.

„V'LTAVA“ – B. SMETANA

Sadržaji i pojmovi

Usmjereno slušanje muzičkih djela (tempo, dinamika, karakter muzike, naslov djela, kompozitor, žanr, elementi muzičkog oblika, izvođački sastav; svječana pjesma – himna, solo pjesma)

Standardi ocjenjivanja

Prepoznaje muzička izražajna sredstva u slušanoj kompoziciji/svječana pjesma – himna/solo pjesma i imenuje ih stručnim izrazima; navodi naslov i kompozitora poznatog muzičkog djela koje sluša; prepoznaje izvođački sastav i elemente muzičke forme u muzičkom djelu koju sluša.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik podstiče učenike da diskutuju o klasičnoj muzici kroz pitanja: Znamo li pravilno slušati klasičnu muziku? Kako razumjeti muzičke poruke? Kako tonovi mogu "oslikati" dešavanja u prirodi, izraziti osjećaje, prikazati nekakvo događanje? Kako izražajna sredstva sa kojima smo se upoznali (tempo, dinamika, agogika) doprinose estetskom doživljaju muzike?

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik upoznaje učenike sa kompozicijom *V'ltava* od Bedžih Smetane. Pravi se korelacija sa predmetom Geografija. Učenici traže rijeku V'ltava na geografskoj karti i uočavaju u kojoj državi je tok rijeke. Traži se i glavni grad Češke. Nastavnik objašnjava učenicima o kompoziciji, o njenim temama i zapisuje ih na tabli zajedno sa naslovom kompozicije i kompozitora. Učenici prepisuju u sveske. Prezentira se zvučni primjer. Nastavnik potencira teme. Poslije završavanja kompozicije razvija se diskusija o utiscima i estetskom doživljavanju. Učenici iskazuju svoja osjećanja govornom vježbom. Kompozicija se još jednom pažljivo sluša. Nastavnik pita učenike: Ko izvodi kompoziciju? Da li je vokalna ili instrumentalna? U kojem je tempu i da li se mijenja tempo? U kojim temama se mijenja? Kakva je dinamika u kompoziciji? U kojoj temi je najtiše, a u kojoj temi je najglasnije? Zašto?

V'ltava – B. Smetana

<https://www.youtube.com/watch?v=3G4NKzmfC-Q>

Aktivnost 3

Nakon drugog slušanja nastavnik usmjerava učenike da kroz tehniku *Skeletni prikaz* izraze svoje doživljaje. U Materijalima za učenje (ili u svesku) učenici trebaju napisati jednu rečenicu, frazu, riječ, simbol ili skicu, boju prema vlastitom doživljavanju kompozicije ili da dopune rečenicu: „Kompozicija mi se dopala zbog...”

Završni dio

Aktivnost 4

Nastavnik upućuje učenike da teme kompozicije prikažu crtežom. Mogu raditi u grupama ili samostalno. Definirano je u kojem formatu i u kojoj tehnici će raditi. Potom radove prezentiraju u obliku stripa. Također, nastavnik potiče učenike na izradu multimedijских sadržaja, odnosno da slikaju ili skeniraju crteže te da iz kompozicije naprave video materijal sa muzičkom podlogom te da uz svaku temu ubace odgovarajući crtež (projektna aktivnost). Zbog vremenskog ograničenja časa ove se aktivnosti mogu izvoditi i tokom dodatne nastave. Nakon što se dobije proizvod, može se podijeliti na školskoj web-stranici ili kao strip u školskim novinama (Medijska pismenost).

Refleksija

Koju smo kompoziciju danas slušali? Ko je kompozitor kompozicije? Koje su teme kompozicije? Koji sastav izvodi kompoziciju?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, papir, pribor za crtanje, geografska karta Evrope, radni listovi.

Praćenje napretka

Učešće i uspješnost u aktivnostima za razumjevanje slušane muzike i kreativno muzičko izražavanje, izrade (crteži, stripovi, video materijal).

Sadržaji i pojmovi

Kreativno muzičko izražavanje (stvaranje, ples, priče o muzici, muzičke igre, dramatizacija)

Standardi za ocjenjivanje

Učestvuje u zajedničkim kreativnim muzičkim aktivnostima; nudi ideje za nastupe koji povezuju muziku sa drugim oblicima kreativnog izražavanja.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik podstiče učenike da iznesu jedan fakt i jedno mišljenje o jeseni. (Sadržaji iz *Medijske pismenosti*. Fakt: jesen dolazi kod nas 23. septembra. Mišljenje: jesen je najljepše godišnje doba.) Učenici razmišljaju i odgovaraju. Zatim se vodi diskusija o jeseni kao godišnjem dobu. Nastavnik prezentira ilustraciju o jeseni, a učenici je opisuju govornom vježbom.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik upućuje učenike da slušaju kompoziciju *Tuga za lastama* Tome Proševa. Na tabli ispisuje naslov kompozicije. Učenici slušaju kompoziciju. Po završetku kompozicije vodi se diskusija kroz pitanja: Koja osećanja kompozicija izaziva? Kakav je njen karakter? Sa kojim instrumentom se izvodi? Koji je tempo i dinamika? Šta opisuje kompozicija?

Na isti način predstavljena je i druga kompozicija *Gladni vrabac* Blagoja Ivanovskog, a zatim se o njoj diskutuje.

Tuga za lastovicama – Toma Prošev,

Darko Kulevski - harmonika

https://www.youtube.com/watch?v=8cUHyK_pfol

Gladni vrabac – Blagoja Ivanovski,

Nora Bajrami – pijano

<https://www.youtube.com/watch?v=l4QZUw74UjE&list=PLudg2mgYY40Arlkpl2iCTrKUk0ZKlv1oO&index=25>

Aktivnost 3

Nastavnik upućuje učenike na aktivnost kreiranja multimedijalnog sadržaja – Priča o muzici (projektna nastava). Učenici se grupiraju prema afinitetima. Prva grupa – istraživanje o kompozicijama i kompozitorima; druga grupa – pisanje poezije ili naracije inspirisane kompozicijama; treća grupa – izrada crteža za kompozicije; četvrta grupa – izrada video prezentacije o kompozicijama. Učenici rade u grupama, a nastavnik im pruža podršku, usmjerava ih na resurse (web stranice, literatura). Daje im smjernice kako organizirati sadržaj (tekst, ilustracije, muzika). Prva grupa kreira tekst (koji se može pročitati i u video prezentaciji) sa podacima o kompozicijama i kompozitorima, ali i povlači paralelu između dvije kompozicije (lasta i vrabac) prema karakteru i muzičkim sredstvima izražavanja. Druga grupa piše kratku poeziju ili naraciju o kompozicijama. Tekst se piše ili čita u video prezentaciji (prema idejama grupe). Treća grupa crta ilustraciju vezanu za kompozicije. Zatim je izrađuje digitalnom obliku (fotografiranjem ili skeniranjem) tako da se može ubaciti u video prezentaciju. Četvrta grupa kreira video priču o muzici koristeći predložene alatke koji se lako koriste ili alatke po svom izboru. Umetnut će sve radove i dodati muzičku podlogu iz obe kompozicije.

Prijedlog digitalnih alatki za realizaciju multimedijalnih sadržaja:

<https://app.bookcreator.com/>

<https://www.storyboardthat.com/>

<https://animoto.com/>

Završni dio

Aktivnost 4

Nakon završetka aktivnosti, radovi (proizvodi) se predstavljaju u okviru časa. Učenici daju povratnu informaciju, odnosno međusobno ocjenjivanje. Kroz diskusiju se daju smjernice za poboljšanje. Radovi se mogu predstaviti drugim učenicima u školi ili objaviti na web strani škole (Medijska pismenost). Ukoliko je potrebno više vremena, ova aktivnost se može završiti na sljedećem času ili u okviru dodatne nastave. Ukoliko ne postoje uslovi za izradu video prezentacije, izrađuje se poster.

Refleksija

Da li su vam se dopali aktivnosti sa časa? Koje kompozicije smo slušali?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, digitalni uređaji, pribor za crtanje, digitalne alatke, internet.

Praćenje napretka

Učešće i uspješnost u aktivnostima za razumjevanje slušane muzike i o kreativnom muzičkom izražavanju, izrade (ilustracije, prezentacije, projekti i sl.).

Materijali za učenje za učenike

ŽIVJELA MUZIKA

Napiši petored sa riječima koje opisuju pojam
muzika.

(dva glagola)

(tri pridjeva)

(jedna
fraza od 4
riječi)

(sinonim)

Riješi anagram.

m u z i k a t n v e l o ć r

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

1 2 3 4 5 6 7 6 4 1 6 2 8 4 9 10 14 3 6 11 8 6 1 12 13

HIMNA „DANAS NAD MAKEDONIJOM SE RAĐA“

Završi rečenicu:

Ja volim svoju otadžbinu zato što...

„DANAS NAD MAKEDONIJOM SE RAĐA“

DANAS NAD MAKEDONIJOM SE RAĐA
NOVO SUNCE SLOBODE.
MAKEDONCI SE BORE
ZA SVOJE PRAVDE.
MAKEDONCI SE BORE
ZA SVOJE PRAVDE.

PONOVO SE ZASTAVA VIJE
KRUŠEVSKJE REPUBLIKE.
GOCE DELČEV, PITU GULI,
DAME GRUEV, SANDANSKI.
GOCE DELČEV, PITU GULI,
DAME GRUEV, SANDANSKI.

GORE MAKEDONSKJE ŠUMNO PJEVAJU
NOVE PJESME, NOVE VJESNIKE.
MAKEDONIJA SLOBODNO,
SLOBODNO ŽIVI.
MAKEDONIJA SLOBODNO,
SLOBODNO ŽIVI.

Izradi zastavice naše
otadžbine i ukrasi muzički
kabinet povodom državnih
praznika.

MUZIČKI ŽANROVI

1. Izradi samostalno ili u grupi vježbu **5 zašto**.

1. Zašto trebamo slušati muziku?	?	Zato što
2. Zašto	?	Zato što
3. Zašto	?	Zato što
4. Zašto	?	Zato što
5. Zašto	?	Zato što

2. Predstaviti muzičke žanrove tehnikom Grozd. Možete proširiti grozd podžanrovima ako imaš informacije. Na kraju grozd napišite nekoliko naslova kompozicija iz odgovarajućeg žanra.

Muzički
žanrovi

3. Popuni tabelu sa tvojim omiljenim kompozicijama različitog žanra.

<i>naslov</i>	<i>kompozitor</i>	<i>žanr</i>	<i>karakter</i>	<i>zabilješka</i>

Muzička matematika

1. Riješi muzičke zadatke koristeći znake: $<$, $>$ $=$.

2. Riješi muzičke zadatke. Rješenje treba biti jedna nota ili pauza.

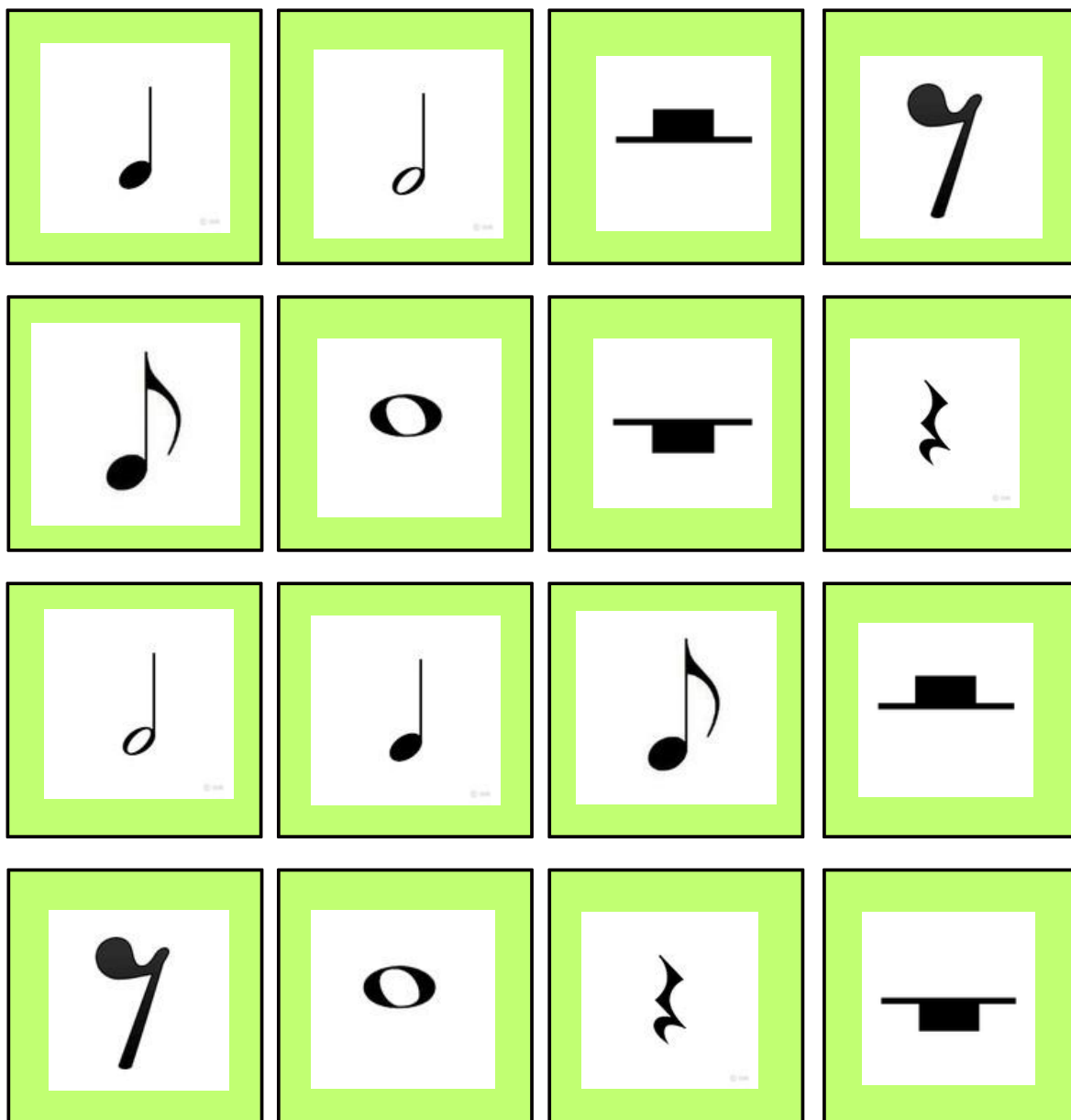
$$\text{hook} + \text{hook} + \text{hook} = \text{circle}$$

$(\circ, \cdot) + \bullet = \bullet$

3. Taktiraj ritmičke vježbe.

[illegible][illegible][illegible]

4. Zalijepite list na karton i izreži kvadrate. Okrenite ih naopako i igrajte igru "Memorija", odnosno uskladite iste note i pauze. Igrajte u parovima ili u grupi. Svaki put kada otvorite karte, recite koja je to nota ili pauza i koliko dugo traje.

C-dur skala

1. Poveži aretinsko sa abecednim imenom tona, a zatim sa odgovarajućim stopalom.

fa la do sol re si mi

C F D A E G H

IV VII I V II VI III

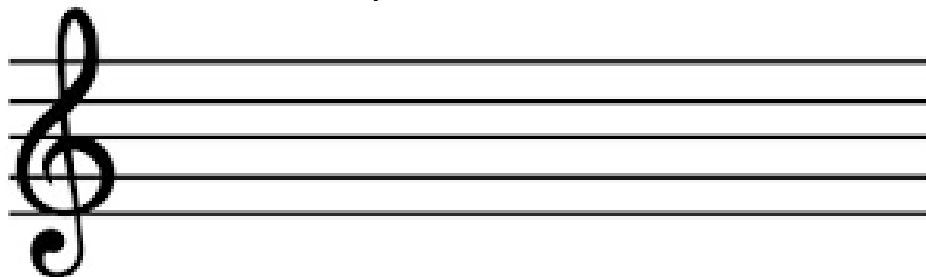
2. Istraži i podijeli dobijene informacije sa drugim učenicima. Možete istraživati u grupi prema postavljenim pitanjima.

Odakle potiču nazivi tonova i ko ih je izmislio?

Kako se muzika zapisivala prije nego što su izmišljeni tonovi koje danas koristimo?

Mogu li se nazivi tonova prevesti na različite jezike?

3. Napiši C-dur skalu sa njenim elementima (stopala, stepeni, polustepeni, tetrakordi, aretinska i abecedna imena tonova).

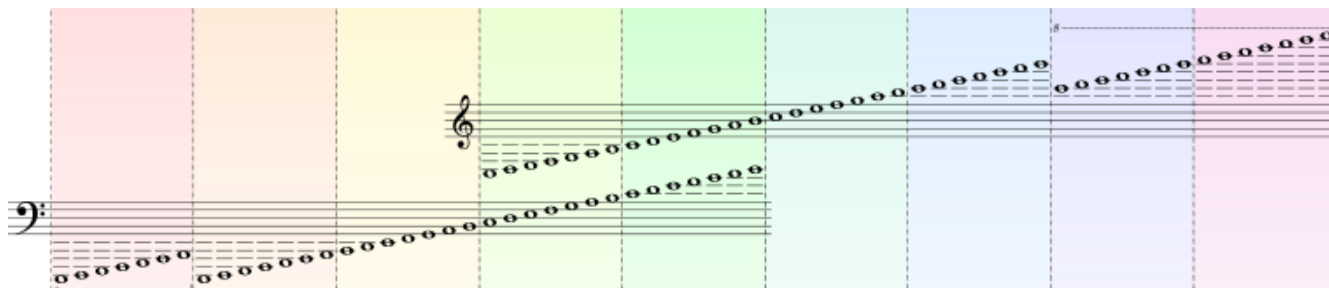

4. Ispjevaj melodijske vježbe zajedno sa drugim učenicima, u grupi ili pojedinačno. Primjeni ispravan stav pjevanja. Dodaj znake za tempo i dinamiku i primjeni ih u pjevanju.

a-malo i h-malo

1. Uz pomoć nastavnika razgledajte tonski sistem i prebrojte koliko ima oktava. Zaokružite oktavu u kojoj poznajete tonove. Obratite pažnju na to kako su napisane note iznad i ispod petog reda.

2. Ispod svakog tona upiši odgovarajuće abecedno ime.

3. Razgledajte melodijske vježbe. Izbrojite koliko puta se tonovi pojavljuju a-malo i h-malo. Pjevajte melodijske vježbe.

1

2

3

ZNAM

UČIM

SPORO

BRZO

Moderato

Largo

Presto

Allegro

Adagio

Vivo

Lento

Andante

The first staff of music is written in treble clef with a 4/4 time signature. It contains a sequence of notes: a quarter note G4, an eighth note A4, a quarter note B4, an eighth note C5, a quarter note D5, an eighth note E5, a quarter note F5, and an eighth note G5. This is followed by a double bar line.

DINAMIKA

1. Tehnikom *Kipling* pitanja, utvrdi tvoja dosadašnja znanja o pojmu dinamika.

Šta je dinamika?

Zašto u svakoj kompoziciji postoji dinamika?

Koji su osnovni dinamički **znaci**?

Gdje se upisuju dinamički znaci u kompoziciji?

Kako izvodimo dinamičke znake dok sviramo ili pjevamo?

2. U datom primjeru, uoči znake za tempo i dinamiku i objasni gdje se pišu.

3. Brojevima od 1 do 6 označi jačinu koju označavaju ovi dinamički znaci (sa 1 najtiše, sa 6 najglasnije).

___forte ___piano ___fortissimo ___mezzo-forte ___pianissimo ___mezzo-piano

V'LTAVA – B. SMETANA

1. Poslije slušanja kompozicije, razmisli i uradi vježbu *Skeletni prikaz* kojim ćeš iskazati osjećanja i estetsko doživljavanje.

(rečenica) _____

(fraza) _____

(riječ) _____

(simbol ili skica)

(boja) _____

Kompozicija mi se dopala zbog...

2. Podijelite se u grupe i napravite crteže za svaku od tema kompozicije. Zatim napravite strip koji možete objaviti u školskim novinama. Obradite crteže u digitalnom obliku slikanjem ili skeniranjem i napravite muzički video uređujući crteže sa odgovarajućim muzičkim dijelom. Video materijal možete objaviti na web stranici škole.

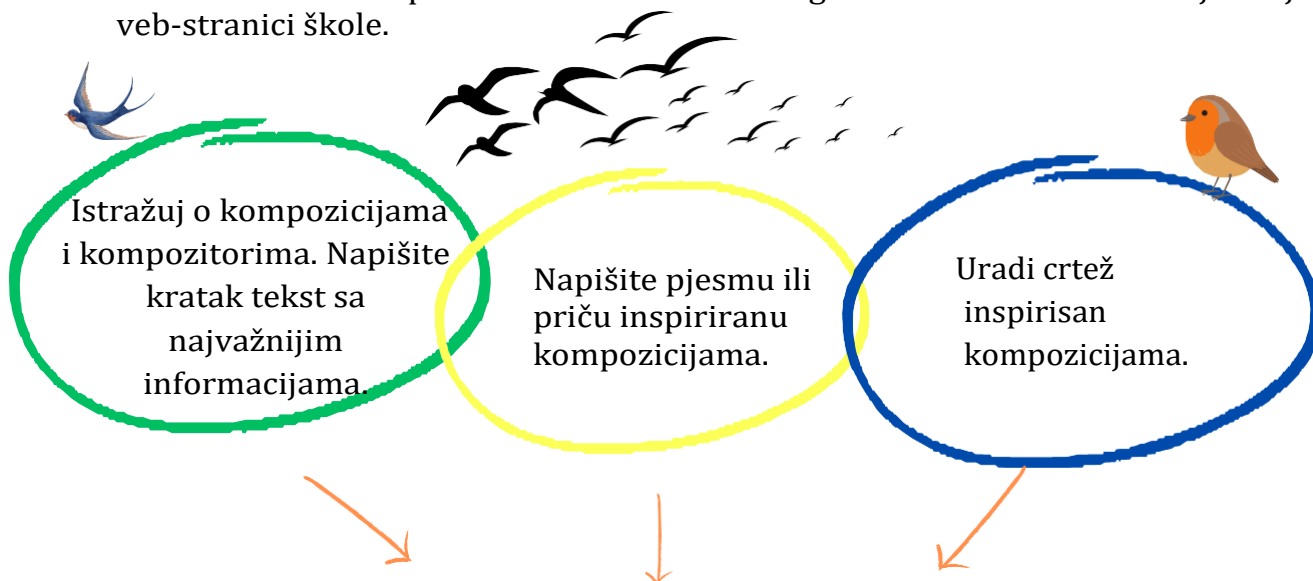
PRIČA O MUZICI

1. Slušaj obje kompozicije i popuni tabelu.

<i>Naslov i kompozitor</i>	<i>Kojim instrumentom se izvodi</i>	<i>Karakter</i>	<i>Tempo</i>	<i>Dinamika</i>
<i>Tuga za lastavicama</i> – Toma Prošev				
<i>Gladni vrabac</i> – Blagoja Ivanovski				

2. Projektna aktivnost

Podijelite se u četiri grupe prema tome gdje možete najbolje doprinjeti timskom radu. Predstavite finalni proizvod učenicima iz drugih razreda. Video materijal objaviti na veb-stranici škole.

Od svih izrada napravi video priču o kompozicijama. Umetni muzičku podlogu (obje kompozicije). Tekst o kompozicijama i kompozitoru u poeziji i naraciji može biti u pisanoj formi ili pročitao. Preradi crteže u digitalnom obliku (fotografisani ili skenirano).

Prijedlog digitalnih alata: <https://app.bookcreator.com/>
<https://www.storyboardthat.com/> <https://animoto.com/>

Smjernice, upute i aktivnosti za realizaciju nastavnog programa

a-mol skala

Sadržaji i pojmovi

Note, pauze, skale (tonovi a-malo i h-malo, trajanje nota i pauza, znaci za produžavanje nota i pauza, C-dur skala, a-moll skala-prirodna vrsta, stepen, polustepen, stopalo, tetrakord)

Standardi ocjenjivanja

Zapisuje skale C-dur i a-moll – prirodnu vrstu i njihove elemente; Upoređuje (vizuelno i auditivno) C-dur skalu i a-moll skalu – prirodnu vrstu.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik podstiče učenike da utvrde svoje znanje o C-dur skali. On im daje smjernice za zadatak 1 u materijalima za učenje, odnosno kroz diskusiju se percipira skala predstavljena tastaturom, percipiraju se cjeline i polustepeni i zapisuju u petoliniju. Nakon obavljenog zadatka, pjeva se C-dur skala.

Aktivnost 2

Nastavnik svira poznatu melodiju (*Sretan rođendan*, *Dragi bato* ili neku drugu melodiju), prvo u durskom tonalitetu, a zatim u molskom. Podstiče učenike da uoče i objasne različitu zvučnost.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik objašnjava učenicima da pored durske, postoje i molske ljestve, odnosno da svaka durska ljestva ima svoju paralelnu molsku ljestvu. Pokazuje učenicima kako da dobiju molske ljestve (šesta stopa durske ljestve postaje prva u molu). On im daje upute da spoje paralelnu molsku ljestvu C-dur. Na prethodno pripremljeni hamer sa petolinijem (ili pametnu tablu) učenici lijepe naljepnice sa tonovima (ili pišu C-dur ljestvu na tabli) i označavaju cijeli i polustepen, aretinski i abecedni naziv tonova i stopala. Zatim, prema prethodnim smjernicama za dobijanje molske skale uzima se šesta stopalo. Pošto tonovi iza c2 učenicima nisu poznati, nastavnik im daje uputstva da zapišu novu ljestvicu od a malo do a1. Učenici lijepe naljepnice ili pišu na tabli, odnosno prave niz od osam tonova. Nastavnik im naglašava da obrate pažnju na polustepene.

Zajedno uočavaju polustepene i određuju svoje mjesto (između druge - treće i pete - šeste stope). Oni označavaju aretinske i abecedne nazive tonova, stopala i tetrakorda. Zatim zajedno pjevaju a-moll skalu.

Aktivnost 4

Nastavnik „živom skalom“ usmjerava učenike da sami objasne kako da dobiju a-moll skalu. Prvo se osam učenika poređa kao durska skala (sami prilaze mjestu polustepena). Zatim se javi učenik koji predstavlja šestu stopu. On stoji prvi u sljedećem ređanju, a ostali učenici se poredaju pored njega. Vidi se različit raspored cijelih i polustepena. Nastavnik objašnjava da je to i razlog za različitu zvučnost durskih i molskih skala. Tada se C-dur i a-moll skale pjevaju nekoliko puta, ili sviraju melodični dječiji instrumenti.

Aktivnost 5

Nastavnik usmjerava učenike *Zadatku 2* u materijalima za učenje gdje će uočiti a-moll skalu prikazanu na klavijaturi a zapisat će je i u petoliniju.

Završni dio

Aktivnost 6

Nastavnik svira nekoliko tema sa durskom i molskom zvučnošću a učenici je prepoznaju. Isto tako mogu se prezentirati fragmenti i u audio primjera u durskim i molskim tonalitetima.

Aktivnost 7

Nastavnik prezentuje kraću melodijsku vježbu u C-dur skali. Učenici uočavaju skalu. Zatim nastavnik daje smjernice, učenici zapisuju (transponiraju) istu vježbu u a-moll skali. Vježba se pjeva u dva tonaliteta.

Refleksija

S kojom skalom smo se danas upoznali? Kako smo je dobili? Kako zvuči a-moll skala? Kakvu ulogu imaju polustepeni?

Sredstva

Pijano, materijali za učenje, stikeri, pametna tabla, radni listovi, uređaj za slušanje muzike, projektor.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, pismena povratna informacija – nastavni list, ček lista za aktivno uključivanje u planiranim aktivnostima.

Melodijske vježbe

Sadržaji i pojmovi

Pjevanje (raspon a – d2) i sviranje na dječjim muzičkim instrumentima (narodna pjesma, popularna pjesma, umjetnička pjesma, kanon, melodijska vježba, ritmička vježba, dječji muzički instrumenti)

Standardi ocjenjivanja

Pjeva/svira sa primjenom notnog zapisa i vježbi u rasponu a – d2.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik usmjerava učenike da razmisle o sličnostima i razlikama između C-dur i a-moll skale i da ih predstave Venovim dijagramom (sličnosti – imaju po osam tonova, imena tonova su ista, cijeli i polustepeni su između istih tonova; razlike počinju i završavaju različitim tonovima, polustepeni su između različitih stopala, zvučnost je drugačij itd.)

Aktivnost 2

Učenici se upjevavaju C-dur i a-moll skalom tačnim imenovanjem tonova. Nastavnik ih prati harmonskom pratnjom.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik usmjerava učenike na obradu melodijskih vježbi (iz materijala za učenje). Diskutuju zajednički o kojoj skali su napisane vježbe, takt i trajanje nota u svakoj vježbi pojedinačno. Vježbe se prvo pjevaju parlato. Zatim se pjevaju fragmentirano, pa potpuno. Nastavnik obraća pažnju na tačnu intonaciju i tačno imenovanje tonova svirajući harmonsku pratnju kao podrška. Vježbe se pjevaju grupno i pojedinačno, dok učenici pokušavaju da ubace znake za tempo i dinamiku i da ih primjenjuju u individualnom pjevanju.

Aktivnost 4

Nastavnik daje smjernice učenicima da izaberu jednu vježbu i da je transponiraju (iz dura u mol ili iz mola u dur). Zatim se pjesma pjeva u duru i u molu a učenici diskutuju u kojem tonalitetu zvuči bolje.

Aktivnost 5

Nastavnik podstiče učenike da izvode melodijske vježbe na melodijske dječje instrumente (ksilofon, metalofon ili blok flejta).

Melodijske vježbe

①

②

③

④

⑤

⑥

⑦

Završni dio

Aktivnost 6

Nastavnik prezentuje zvučne primjere (fragmente) i podstiče učenike da uoče u kojem tonskom redu su napisani. Diskutuje se o karakteru kompozicija i kako je to povezano sa tonskim rodom.

„Svadbena marš“ (početak - dur) - **F. Mendelson**

<https://www.youtube.com/watch?v=0Oo4z37OUEI>

„Za Elizu“ (početak - mol) - **L.V. Beethoven**

https://www.youtube.com/watch?v=s71I_EWJk7I

Refleksija

U kojim skalama su bile melodijske vježbe? Koja aktivnost vam se najviše dopala? Da li je vaša omiljena pjesma u durskom ili molaskom tonalitetu?

Sredstva

Radni listovi, uređaj za slušanje muzike, pijano, dječiji muzički instrumenti.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, pismena povratna informacija, - nastavni list, ček lista za aktivno uključivanje u planiranim aktivnostima.

Dvodijelni oblik

Sadržaji i pojmovi

Muzički oblici: dvodijelni i trodijelni oblik (motiv, fraza, rečenica, period, oblik ab, oblik aba)

Standardi ocjenjivanja

Navodi elemente dvodijelnog i trodijelnog oblika; Razlikuje auditivne osnovne dijelove dvodijelnog i trodijelnog oblika (motiv, fraza, rečenica, period, oblik ab, oblik aba); Pravi šematski prikaz dvodijelnog i trodijelnog oblika sa njihovim elementima slušanih muzičkih primjera.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik pjeva strofu i refren pjesme koja je poznata učenicima. Usmjerava ih da uoče oba dijela. Zatim ih podstiče da razmišljaju i da daju primjere o pjesmama koje znaju i koje imaju dva dijela.

Aktivnost 2

Nastavnik prezentuje video primjer o dvodijelnim oblicima. Učenici slušanjem i praćenjem video primjera uočavaju oba dijela. Zatim slušaju primjer koji se reprodukuje audio, a učenici u prvom dijelu klikću prstima u ritmu, a na drugom plješću rukama.

Videoprimjer o dvodijelnoj pjesmi

<https://www.youtube.com/watch?v=6mSA8kckFEw&t=5s>

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik podstiče učenike na diskusiju o zvučnom primjeru: Koje ste osnovne dijelove uočili? Da li su bili slični ili različiti (melodija, ritam i dr.)? Kako ćemo nazvati muzički oblik iz dva dijela? Da li možete uporediti sa nekom pričom koju dijelite na cjeline (na časovima maternjeg ili stranog jezika)? Nastavnik doobjašnjava o dvodijelnom obliku i njenim elementima (period, muzička rečenica, fraza, motiv).

Aktivnost 4

Nastavnik prezentira zvučni primjer i usmjerava učenike da uoče osnovne dijelove kompozicije. Poslije završavanja, učenici diskutuju o dvodijelnom obliku a nastavnik ih podstiče dopunskim pitanjima o muzičkom materijalu i elementima dvodijelnog oblika. Razgledava se notni tekst kompozicije u materijalima za učenje i uočavaju se izučeni elementi muzičke pismenosti.

Uz pomoć nastavnika, notama se pjeva se pjesma, (fragmentovano, pa potpuno). Učenici uočavaju i upisuju osnovne dijelove dvodijelnog oblika u notnom tekstu. Kompozicija se sluša još jednom kako bi se uočili elementi dvodijelnog oblika (motiv, fraza, muzička rečenica, period), a učenici prate notni tekst.

„Uspavanka“/„Приспивна песна“ – J. Brahms

<https://www.youtube.com/watch?v=ga0mBWIF6Jw>

Poslije drugog slušanja, nastavnik podstiče učenike da govornom vježbom opisuju kompoziciju (karakter kompozicije, ko je izvodi, na kojem se jeziku pjeva, dvodijelni oblik i dr.).

Aktivnost 5

Učenici predstavljaju dvodijelni oblik i njegove lemente

Grozđ tehnikom.

Završni dio

Aktivnost 6

Nastavnik prezentuje zvučne primjere i podstiče učenike da uoče dvodijelni oblik i njene elemente.

D. Bužarovski: „Ce скарале, ce стенале/Posvadili se/pobili se“, Svadbarske, Hor „Pikolo“, Vesna Dimčevska – dirigent (tema)

<https://www.youtube.com/watch?v=WjQhkdeo1Pg>

Славеј/Slavuj (tema) - **M. Glinka**

<https://www.youtube.com/watch?v=746S8DZvFeM>

-Автомрам/Autogram - S. Dimitrov, MRT (naslovna melodija)

<https://play.mrt.com.mk/play/2459>

Refleksija

Šta smo učili danas? Koji su elementi dvodijelnog oblika? Koji dio časa vam je bio najinteresantniji?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, pijano, radni listovi.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, pismena povratna informacija, - nastavni list, ček lista za aktivno uključivanje u planiranim aktivnostima.

Trodijelni oblik

Sadržaji i pojmovi

Muzički oblici: dvodijelni i trodijelni oblik (motiv, fraza, rečenica, period, oblik ab, oblika aba)

Standardi ocjenjivanja

Navodi elemente dvodijelnog i trodijelnog oblika; Razlikuje auditivno osnovne dijelove dvodijelnog i trodijelnog oblika (motiv, fraza, rečenica, period, oblik ab, oblik aba); Pravi šematski prikaz dvodijelnog i trodijelnog oblika sa njihovim elementima u slušanim muzičkim primjerima.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik usmjerava učenike da uoče osnovne dijelove poznate melodije, koju izvodi na pijano ili je pjeva notama. Učenici uočavaju dijelove a zatim slijedi diskusija pitanjima vrste: Koliko dijelova ste čuli? Da li su svi dijelovi različiti ili se neki ponavlja?

Glavni dio

Aktivnost 2

Učenici pjevaju pjesmu notama i uočavaju sva tri dijela. Nadovezajući se trodijelnom obliku sa A dijelom, B dijelom i ponavljanje A dijela. Nastavnik podstiče učenike da na kreativan način prikažu trodijelni oblik (geometrijskim figurama, cvjetovima, sendvičom i sl.), čime će prikazati ponavljanje A dijela i različitog B dijela.

Aktivnost 3

Nastavnik prezentira više primjera trodijelnog oblika s kojima će aktivnim slušanjem muzike utvrditi osnovne dijelove. Mogu se ponoviti i primjeri za slušanje dvodijelnog oblika a da učenici naprave razliku i da auditivno prepoznaju oba izučena oblika. Aktivnost može biti u obliku kviza za slušanje muzike.

„Веселиот селанец“/„Veseli seljak“/ – R. Šuman: aba (izvođenje po izboru nastavnika)

„Menuet u G - dur“ on.10 br.2: aba (da Capo) – L. B. Betoven
(izvođenje po izboru nastavnika)

„All That Dance“/„Sav taj ples“/„ - D. Bužarovski
(prva suita – Renesansa: Pavanai galjarda)
<https://www.youtube.com/watch?v=Tejr83uwZDo&t=25s>

„Кажу зошто ме оставу“/„Reci zbog čega si me ostavila“ – N. Avtovski (do 1:19, violina sa instrumentalnim sastavom)
<https://play.mrt.com.mk/play/1638>

- „Наполитанска песна“/„Napolitanska pjesma“ – „Dječiji album“, P. I. Čajkovski
Horsko izvođenje (cijela, šema abc - informativno)

Završni dio

Aktivnost 4

Nastavnik usmjerava učenike da predstave trodijelni oblik digitalnim alatkama (izrada videa). Za muzičku podlogu učenici izaberu jednu kompoziciju i zatim fotografijama ili simbolima, vizuelno označavaju osnovne dijelove. Sve to treba biti sinhronizirano sa jasnim prikazivanjem trodijelnog oblika simbolima. Može se koristiti ista muzička podloga (trodijelni oblik) kako bi se izabrao najkreativniji video.

Prijedlog za muzičku podlogu (primjer jednostavnog videa)
<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=VHejle8Zwy0>

Refleksija

Šta smo danas učili? Koji su elementi trodijelnog oblika? Koja je razlika između dvodijelnog i trodijelnog oblika.

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, pijano, radni listovi, digitalni uređaji

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija – nastavni listić, pismena povratna informacija – nastavni listić, ček lista za aktivno uključivanje u planiranim aktivnostima.

Obrada pjesme po sluhu

Sadržaji i pojmovi

Pjevanje (raspon a – d2) i sviranje na dječije muzičke instrumente.

(narodna pjesma, dječija pjesma, popularna pjesma, umjetnička pjesma, kanon, melodijska vježba, ritmička vježba, dječiji muzički instrumenti)

Standardi ocjenjivanja

Učestvuje u zajedničkoj izvedbi po sluhu; izvodi pjesme po sluhu, vježbe i samostalno/u grupi izvodi jednostavne dvoglasne kanone pravilnim pjevačkim stavom/pravilnim načinom sviranja i primjene muzičkih izražajnih sredstava.

Zabilješka: U materijalu za prvo polugođe, planirane su aktivnosti za obradu pjesme po sluhu, predložene u Nastavnom programu. Pjevanje po notama je sa melodijskim vježbama, za postupno utvrđivanje muzičke pismenosti izvedbenim aktivnostima (zbog različitih učeničkih predznanja). Prema mogućnostima i sposobnostima učenika, nastavnik može prilagoditi i aktivnosti za pjevanje pjesme po notama. Obrada pjesme po sluhu odvija se utvrđenim metodskim postupkom koji obuhvata nekoliko važnih koraka u glavnom dijelu časa. Pridružne aktivnosti su prema sadržaju pjesme, mogućnostima i sposobnostima učenika u odjeljenju, uslovima rada u učionici i dr. Tako, ovaj primjer scenarija se može prilagoditi na svim časovima na kojima će se obrađivati pjesma po sluhu. Nastavnik treba da predvidi u Planiranju za realizaciju nastavnog programa koliko pjesama će se obraditi tokom školske godine, izabira pjesme koje su predložene u Programu ili pjesme po svom izboru i prilagođava dato scenario za čas.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik diskusijom uvodi učenike u temu pjesme koja će se obrađivati. Postavlja pitanja, prezentuje ilustraciju ili fotografiju i podstiče učenike da govornom vježbom iskažu svoje mišljenje ili stav. Radi se međupredmetna integracija prema sadržaju pjesme.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik upjevava učenike osnovnom skalom i kratkim vježbama za upjevavanje. Usmjerava učenike ka obradi pjesme po sluhu. Zapisuje naslov na tablu i čita tekst. Diskutuje se u vezi teksta. Zatim se obrađuje dio po dio pjesme. Nastavnik prati instrumentom, harmonskom pratnjom.

Ukoliko se pjesma sluša zvučnim primjerom, nastavnik treba usmjeriti učenike da prvo čuju pjesmu, pa da je interpretiraju. Ali, potrebno je da je pjevaju i bez audio pratnje. Samo tako će moći da ubace vlastitu interpretaciju, tempo i dinamiku.

Nastavnik podsjeća učenike na pravilan pjevački stav i vokalnu tehniku. Daje učenicima instrukcije za pravilno disanje i pravilno izgovaranje riječi, posebno samoglasnika.

Nastavnik usmjerava učenike na tačnu intonaciju. Ovom segmentu treba posvetiti posebnu pažnju, višekratnim ponavljanjem, pokazivanjem ruke sa strane nastavnika o kretanju melodijske linije.

Nastavnik podstiče učenike da pjevanjem pogoed karakter pjesme, pri tom upotrebljavajući izražajna sredstva (tempo, dinamika, agogika).

Pjesma se pjeva nekoliko puta. Mogu je pjevati svi učenici, u grupama (strofa – jedna grupa, refren – druga grupa, solist i grupa, i individualno. Učenici se mogu pratiti ritmičkim dječijim instrumentima.

Završni dio

Aktivnost 3

Nastavnik usmjerava učenike na kreativno iskazivanje osjećaja iz obrađene pjesme crtežom, govornom vježbom ili pokretima u koreografiji. Koreografiju osmišljavaju učenici. Može biti sa usaglašenim pokretima ili slobodnim plesanjem.

Zabilješka: Potrebno je da se obrađene pjesme ponavljaju tokom cijele školske godine. Isto tako mogu se pripremiti i priredbe sa svim obrađenim pjesmama.

Refleksija

Šta smo danas učili? O čemu se govori u pjesmi? Kakvog je karaktera pjesma? Da li ste je svi naučili?

Sredstva

Instrument, uređaj za slušanje muzike, pribor za crtanje.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja od nastavnika ili od saučenika; individualno praktično izvođenje (pjevanje, sviranje na dječije muzičke instrumente i muzičke instrumente i muzičke igre); praktično izvođenje u grupi.

Preporučene dječije pjesmice za obradu pjesme po sluhu (iz Liste za VI raz.)

„Čupava azbuka“/ „Бушава азбука“ – Hljeb i so, MRT (naslovna melodija)

<https://youtu.be/dZBEixVK4bg>

„Hajde da se družimo“ - „Ајде да се дружимо“ - K. Kostov, MRT (naslovna

melodija) <https://play.mrt.com.mk/play/2359>

„Šaram tražim“, „Шарам барам“, MRT (naslovna melodija)

<https://play.mrt.com.mk/play/2149>

„Crveno, žuto, zeleno“, „Црвено, жолто, зелено“, MRT (naslovna melodija)

<https://play.mrt.com.mk/play/2255>

„Pjesma o Skoplju“ „Песна за Скопје“ („Lijepi grad“) - A. Džambazov/B. Smačoski

„Hej golubovi bijeli“ „Еј гулаби бели“ - A. Džambazov/G. Popovski

„Muhica“

„Мувичка“

<https://www.youtube.com/watch?v=gFzO9rMJdPM&t=2801s>

„Во светом на возрасните“

„U svijetu odraslih“

<https://www.youtube.com/watch?v=gFzO9rMJdPM&t=1901s>

„Bio jedan kralj“ - „Си бил еден крал“ - M.

Božinovski/V. Puovski:

<https://www.youtube.com/watch?v=4PQqdnI-xDc>

„Shkupi im“/ „Moje Skoplje“

<https://www.youtube.com/watch?v=sbs3c9k6P9g>

„Eja me mua!“/ „Dođi sa mnom!“

<https://www.youtube.com/watch?v=VM64JpNhoPE>

Sa festivala „Ylberi“/ „Ilberi“ – oficijalni kanal

<https://www.youtube.com/watch?v=y-PQat9XqQM>

„Dünyayı Birlikte Kuralım“/ „Da zajedno izgradimo svijet“ - Ali Gürsan Saraç/ Ali Gursan

Sarač, izvodi TRT Çocuk Korosu/TRT Dječiji hor (dječiji hor)

<https://www.youtube.com/watch?v=mnZwDU4XQ-4>

„Čhavorenge“/ „Za djecu“, - Ida Kelarova, izvodi Češki dječiji hor

https://www.youtube.com/watch?v=yRU_KRliqcw

Sadržaji i pojmovi

Usmjereno slušanje muzičkih djela

(tempo, dinamika, karakter muzike, naslov djela, kompozitor, žanr, elementi muzičkog oblika, izvođački sastav; svječana pjesma – himna, solo pjesma)

Standardi ocjenjivanja

Prepoznaje muzička izražajna sredstva u slušanju kompoziciju/svječana pjesma-himna/solo pjesma i imenuje sa stručnim izrazima; navodi naslov i kompozitora poznatog muzičkog djela koje sluša; prepoznaje izvođački sastav i elemente muzičkog oblika u muzičkom djelu koje sluša.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik prethodno priprema kviz u digitalnom obliku (wordwall.net, mentimeter.com, kahoot.com и сл.) s kojim će se utvrditi prethodni sadržaji (skale, dvodijelni i trodijelni oblik, tempo dinamika i sl.). Ukoliko nema uslova za realizaciju aktivnosti sa digitalnim sadržajima, može se pripremiti kraći test. Učenici odgovaraju a nastavnik daje pismenu ili usmenu informaciju.

Zabilješka: Sljedeće aktivnosti iz sadržaja Usmjereno slušanje muzike odnose se na uočavanje i utvrđivanje proučavanih sadržaja (muzičke forme, skale, tempo, dinamika, karakter kompozicije, žanr i sl.).

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik prezentuje dobar primjer i objašnjava programski karakter kompozicije i kompozitora. Usmjerava učenike da percipiraju karakter, muzički oblik, tempo, dinamiku i izvođače kroz stalno slušanje. Učenici zapisuju bilješke (materijali za učenje). Nastavnik predstavlja različite izvedbe kompozicije, a učenici diskutuju koja im se izvedba više dopala i zašto.

„Marš gnoma“/„Марш на гномите“ - E. Grig

(pijano) <https://www.youtube.com/watch?v=-3J9Ur0O9vs>

(pijano sa notama)

https://www.youtube.com/watch?v=ALCpt_ScLI0

(orkestar) <https://www.youtube.com/watch?v=NWC4EJVCfSU>

Zabilješka: Prema priloženim kompozicijama u Listi, nastavnik može po svom izboru da obradi sljedeću kompoziciju istim ciljem; utvrđivanje sadržaja slušanjem i razumijevanjem muzike.

„Novembar – Trojka” „Hoeмepу – Tpojka” iz „Godišnjih doba” - P.

Čajkovski (piano) <https://www.youtube.com/watch?v=Ch-ASiCxe4E>

(gudački orkestar)

<https://www.youtube.com/watch?v=JQO1aLDq3Tw>

(simfonijski orkestar)

<https://www.youtube.com/watch?v=ywKgcT3rW6Q>

Aktivnost 3

Nastavnik podstiče učenike, da prema odgovorima na pitanja iz materijala za učenje i lično estetsko doživljavanje kompozicije, napišu tekst u ulozi muzičkih novinara. (*medijumska pismenost*). U uvodnom dijelu da opišu karakter kompozicije i opšte podatke o kompozitoru, u srednjem dijelu da objasne muzička izražajna sredstva, muzički oblik (kontraste postignuti muzičkim izražajnim sredstvima) i njihova povezanost sa karakterom kompozicije. U završnom dijelu, lični stav o zvedbama.

Završni dio

Aktivnost 4

Učenici pišu a nastavnik im pomaže, daje dopunske informacije. Na kraju se čitaju tekstovi, učenici daju međusobno usmenu povratnu informaciju a nastavnik ih dopunjuje. Tekstovi se mogu objaviti u školskoj novini ili na veb strani škole sa linkom od kompozicije (*projektna aktivnost*).

Refleksija

Koju smo kompoziciju slušali danas? Koja aktivnost vam je bila najinteresantnija? Da li su vam se dopale uloge muzičkih novinara?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, radni listovi, digitalni sadržaji za utvrđivanje, internet.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija od nastavnika i učenika, ček lista nastavnika o uključenosti učenika u aktivnostima.

Sadržaji i pojmovi

Pjevanje (raspon a – d2) i sviranje na dječije muzičke instrumente (narodna pjesma, dječija pjesma, popularna pjesma, umjetnička pjesma, kanon, melodijska vježba, ritmička vježba, dječiji muzički instrumenti)

Standardi ocjenjivanja

Pjeva/svira pjesme po sluhu, vježbe i jednostavne dvoglasne kanone pravilnim pjevačkim stavom/pravilnim načinom sviranja i primjenom muzičkih izražajnih sredstava; Pjeva/svira primjenom notnog zapisa pjesama i vježbi u rasponu a – d2.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Učenici se upjevavaju C-dur skalom dok ih nastavnik prati na pijanu harmonskom pratnjom. Nastavnik usmjerava učenike da se podijele u dvije grupe. Prva grupa počinje sa pjevanjem skale i kada bude pjevala ton mi, druga grupa počinje da pjeva skalu od tona do (pjevanje skale kao kanon). Zatim nastavnik prezentuje zvučni primjer iz kanona (Twinkle, twinkle little star, Viva la musica i sl.). Učenici uočavaju na koji način se izvodi kanon i objašnjavaju.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik prezentuje melodijske vježbe u obliku kanona. Diskutuje se o skali u kojoj su napisane, taktu, rasponu tonova i dr. Najprije se pjeva parlato, zatim melodijski. Kada ih uvježbaju jednoglasno, nastavnik dijeli učenike u dvije grupe i melodijske vježbe se pjevaju kao kanon (za početak, učenici mogu pjevati prvi glas a nastavnik drugi glas.). Nastavnik pomaže učenike podržavajući ih instrumentom, i znacima za početak svake grupe.

Kanon se može izvoditi i dječijim melodijskim instrumentim ili kombinovano, pjevanjem i sviranjem. Ukoliko ima uslova, jedan kanon izvesti troglasno (prvi glas pjevanjem, drugi glas sviranjem, treći glas nastavnik na pijanu ili druge moguće kombinacije). Nastavnik treba insistirati na tačnu intonaciju učenika kako bi osjetili dvoglasno/troglasno pjevanje. Kanoni se mogu izvesti i u manjim grupama ili individualno (dva ili tri glasa, prema mogućnostima učenika). Nastavnik može predstaviti kanone u program za pisanje nota, da prezentuje primjer učenicima sa notama i audio i tako podstaći učenike da koriste slične digitalne alatke.

Aktivnost 3

Nastavnik podstiče učenike da kreiraju sopstveni tekst na melodiju kanona sa novogodišnjom tematikom, daje im uputstva kako da napišu tekst ispod nota, o podjeli slogova reči koje treba da budu iste kao i note (jedan slog na jednoj noti) i akcentuacija riječi trebaju odgovarati jakom i slabom taktovom vremenu.

Završni dio

Aktivnost 4

Učenici uz pomoć nastavnika izvode kanone sa tekstom. Daju se instrukcije za naredni čas, koji je pred novogodišnje praznike, da se predstave uvježbavaju i izvode na času ili na školskoj priredbi. Učenici planiraju način izvođenja (vokalni, instrumentalni ili vokalno-instrumentalni) i finaliziraju kanone (tempo, dinamika, dvoglas, itd.).

Refleksija

Šta smo učili danas? Kojim načinom se izvodi kanon? Da li vam je bilo lakše da pjevate ili da svirate kanon?

Sredstva

Pijano, dječiji melodijski instrumenti, radni listovi, uređaj za slušanje muzike.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, ček lista nastavnika o uključenosti učenika u aktivnostima.

NOVOGODIŠNJE PRAZNOVANJE NA ČASU

Sadržaji i pojmovi

Kreativno i muzičko izražavanje

(stvaranje, plesanje, priče o muzici, muzičke igre, dramatizacija)

Standardi ocjenjivanja

Učestvuje u zajedničkim kreativnim muzičkim aktivnostima; Primjenjuje stečeno znanje o vlastitom kreativnom muzičkom izražavanju.

Zabilješka: Prema kalendaru školske godine, ovaj scenario je za posljednji čas prvog polugodišta. Predložene aktivnosti su za kreativno i muzičko izražavanje i stvaranje, kroz koje će se stečeno znanje primijeniti. Predlaže se nekoliko aktivnosti koje nastavnik bira i prilagođava u skladu sa mogućnostima učenika i uslovima rada. Takođe, proširene aktivnosti mogu se zamijeniti sadržajem Sviranje dječjih muzičkih instrumenata.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik dijeli učenike u tri grupe i daje im smjernice da sastave spisak kompozicija koje asociraju na novogodišnje praznike. Svaka lista treba da sadrži po jednu kompoziciju iz svakog žanra (klasične, narodne, popularne i dječije pesme). Učenici zapisuju kompozicije i daju objašnjenje zašto ih kompozicija podsjeća na Novu godinu.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik priprema listu predloženih kompozicija iz triju grupa. Daje smjernice učenicima o aktivnosti *Muzika stop*. Učenici treba da plešu na način koji odgovara žanru, a kada muzika prestane i oni treba da stanu u poziciju u kojoj su se našli. Zatim se muzika nastavlja, a učenici nastavljaju ples. Igra može imati takmičarski karakter, kada muzika prestane učenicima nije dozvoljeno kretanje, ko se pomjeri ispada iz igre.

Aktivnost 3

Nastavnik upućuje učenike na izvođenje kanona sa prethodnog časa, pjevanjem i sviranjem na dječijim muzičkim instrumentima. Podstiče učenike koji su izradili tekst (na novogodišnju temu) da ga izvedu, a ostale učenike da ih prate dječijim muzičkim instrumentima.

Aktivnost 4

Nastavnik daje smjernice za aktivnost *Prati moj ritam*. Jedan učenik improvizira ritmičke fraze pomoću dječijih ritmičkih instrumenata ili uz pomoć različitih pokreta tijela (tapkanje nogama, pucketanje prstima, pljeskanje rukama i sl.), a ostali učenici ponavljaju. Zatim se na isti način ova aktivnost izvodi uz zvučni primjer (u ritmu, prema karakteru kompozicije). Ista aktivnost se može izvoditi i u ritmičkom kretanju ređanjem učenika u kolonu. Koje ritmičke pokrete pravi prvi u koloni, ostali ponavljaju i prate ga u pokretu.

Aktivnost 5

Nastavnik prezentira ritmički model koji se stalno ponavlja (npr. Pucketanjem prstima sa dvije osmine nota i pljeskanje rukama sa četvrtinom nota). Učenici ponavljaju ritam. Nastavnik upućuje učenike da iskažu svoje novogodišnje želje repovanjem u tom ritmu.

Aktivnost 6

Učenici se dijele u tri grupe. Učenici biraju poznatu novogodišnju pjesmu. Prva grupa pjeva, druga grupa ih prati ritmičkim instrumentima, a treća grupa pleše. Na svakoj strofi svaka grupa se rotira, pa učenici na jednoj strofi pjevaju, na drugoj plešu, a na trećoj sviraju dječije ritmičke instrumente.

Završni dio

Aktivnost 7

Nastavnik daje uputstva za izradu e-novogodišnje muzičke čestitke (čestitke u digitalnom obliku). Usmjerava učenike da naprave čestitku u bilo kojem formatu, napišu lijepu poruku, ukrase je novogodišnjim simbolima i umjetnu link (ili hipervezu) kompozicije prikladne za novogodišnje praznike. Ako nema uslova, izrađuju ga zajedno sa nastavnikom na digitalnom uređaju, a nastavnik ih podstiče da to sami naprave i prosleđuju svojim najbližim.

Refleksija

Koja aktivnost vam se najviše dopala? Zašto?

Sredstva

Pijano, dječiji muzički instrumenti, digitalni uređaji, uređaj za slušanje muzike.

Praćenje napretka

Usmena povratna informacija, ček lista nastavnika o uključenosti učenika u aktivnostima.

SVIRANJE NA DJEČIJIM MUZIČKIM INSTRUMENTIMA

U Programu iz Muzičkog obrazovanja za šesti razred, u temi *Muzička pismenost i izvedbene aktivnosti*, zastupljen je sadržaj Sviranje na dječijim muzičkim instrumentima. U Godišnjem planiranju nastavnik određuje sa koliko će časova predstavljati sadržaj prema uslovima za realizaciju nastave. Ovaj sadržaj se također može integrirati kao dio časa ili zamijeniti postojećim scenarijima za čas, prema planu nastavnika.

1

2

③

④

5

Exercise 5, measures 1-4. The score is in 2/4 time. The right hand (treble clef) plays a melody: G4 (quarter), A4-B4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4-G4 (beamed eighth notes), E4 (quarter), D4 (half). The left hand (bass clef) plays a bass line: G3 (quarter), F#3-G3 (beamed eighth notes), E3 (quarter), D3 (half), C3 (quarter), B2 (half). The piece ends with a double bar line.

Exercise 5, measures 5-8. The right hand continues the melody: G4 (quarter), A4-B4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4-G4 (beamed eighth notes), E4 (quarter), D4 (half). The left hand continues the bass line: G3 (quarter), F#3-G3 (beamed eighth notes), E3 (quarter), D3 (half), C3 (quarter), B2 (half). The piece ends with a double bar line.

6

Exercise 6, measure 1. The score is in 4/4 time. The right hand (treble clef) plays a melody: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), B4-A4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4 (quarter), E4 (half). The left hand (bass clef) plays a bass line: G3 (quarter), F#3 (quarter), E3 (quarter), D3 (quarter), C3 (half), B2 (half). The piece ends with a double bar line.

Exercise 6, measure 2. The right hand continues the melody: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), B4-A4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4 (quarter), E4 (half). The left hand continues the bass line: G3 (quarter), F#3 (quarter), E3 (quarter), D3 (quarter), C3 (half), B2 (half). The piece ends with a double bar line.

Exercise 6, measure 3. The right hand continues the melody: G4 (quarter), A4 (quarter), B4 (quarter), C5 (quarter), B4-A4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4 (quarter), E4 (half). The left hand continues the bass line: G3 (quarter), F#3 (quarter), E3 (quarter), D3 (quarter), C3 (half), B2 (half). The piece ends with a double bar line.

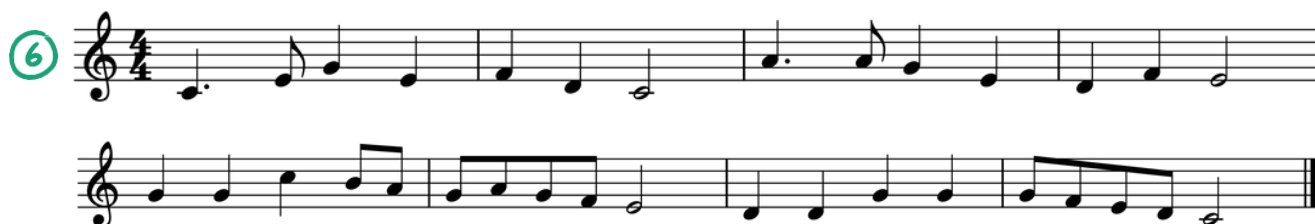
7

System 7, measures 1-4. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef with a 4/4 time signature. It contains four measures of music: a quarter note G4, an eighth note A4, a quarter note B4, a quarter note C5; a quarter note D5, an eighth note E5, a quarter note F5, a quarter note G5; a quarter note A5, an eighth note B5, a quarter note C6, a quarter note D6; and a quarter note E6, an eighth note F6, a quarter note G6, a half note A6. The middle and bottom staves are in bass clef with a 4/4 time signature. The middle staff contains four measures of music: a quarter note G2, an eighth note A2, a quarter note B2, a quarter note C3; a quarter note D3, an eighth note E3, a quarter note F3, a quarter note G3; a quarter note A3, an eighth note B3, a quarter note C4, a quarter note D4; and a quarter note E4, an eighth note F4, a quarter note G4, a half note A4. The bottom staff contains four measures of music: a quarter note G2, an eighth note A2, a quarter note B2, a quarter note C3; a quarter note D3, an eighth note E3, a quarter note F3, a quarter note G3; a quarter note A3, an eighth note B3, a quarter note C4, a quarter note D4; and a quarter note E4, an eighth note F4, a quarter note G4, a half note A4.

System 8, measures 1-4. The system consists of three staves. The top staff is in treble clef with a 4/4 time signature. It contains four measures of music: a quarter note G4, an eighth note A4, a quarter note B4, a quarter note C5; a quarter note D5, an eighth note E5, a quarter note F5, a quarter note G5; a quarter note A5, an eighth note B5, a quarter note C6, a quarter note D6; and a quarter note E6, an eighth note F6, a quarter note G6, a half note A6. The middle and bottom staves are in bass clef with a 4/4 time signature. The middle staff contains four measures of music: a quarter note G2, an eighth note A2, a quarter note B2, a quarter note C3; a quarter note D3, an eighth note E3, a quarter note F3, a quarter note G3; a quarter note A3, an eighth note B3, a quarter note C4, a quarter note D4; and a quarter note E4, an eighth note F4, a quarter note G4, a half note A4. The bottom staff contains four measures of music: a quarter note G2, an eighth note A2, a quarter note B2, a quarter note C3; a quarter note D3, an eighth note E3, a quarter note F3, a quarter note G3; a quarter note A3, an eighth note B3, a quarter note C4, a quarter note D4; and a quarter note E4, an eighth note F4, a quarter note G4, a half note A4.

MELODIJSKE VJEŽBE

Melodijske vježbe su dopuna aktivnostima iz teme **Muzička pismenost i izvedbene aktivnosti**.

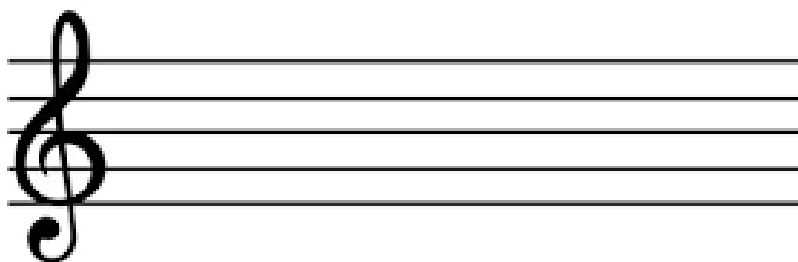
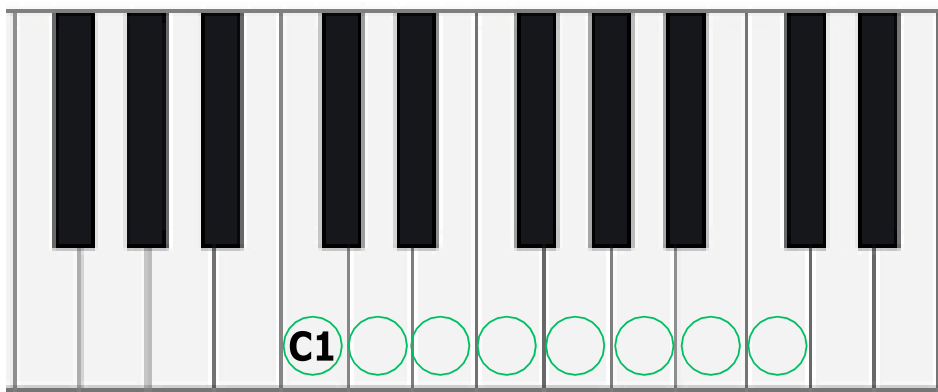

Materijali za učenje za učenike

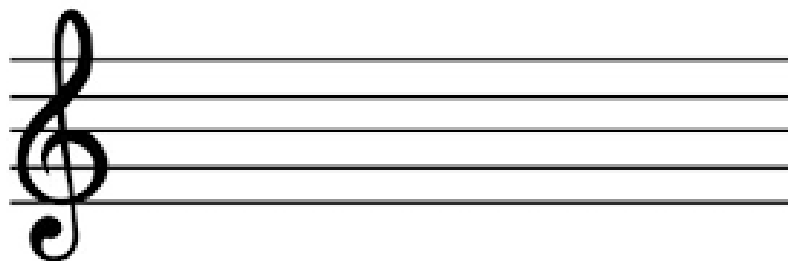
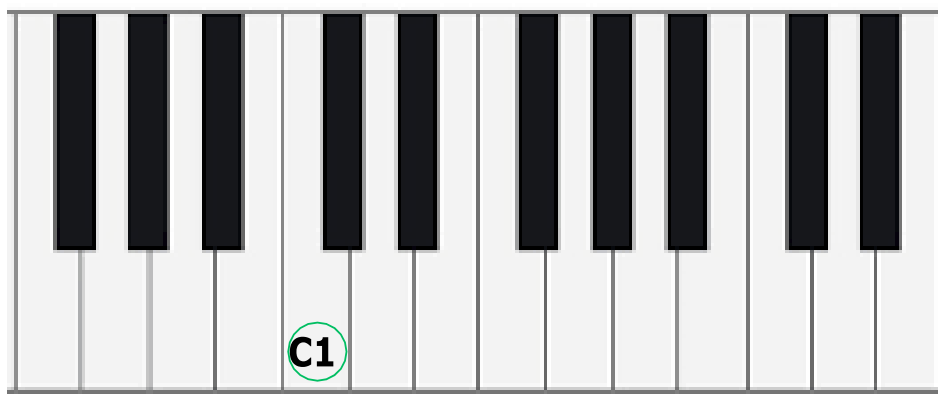

a-moll skala

1. Zapiši klavijaturu abecednih imena tonova na C-dur skali. Pri tom, uoč i cijele i polustepene. Zatim u petoliniju upiši C-dur skalu notama, obilježi cijele i polustepene, aretinske i abecedna imena tonova, stopala i tetrakorde.

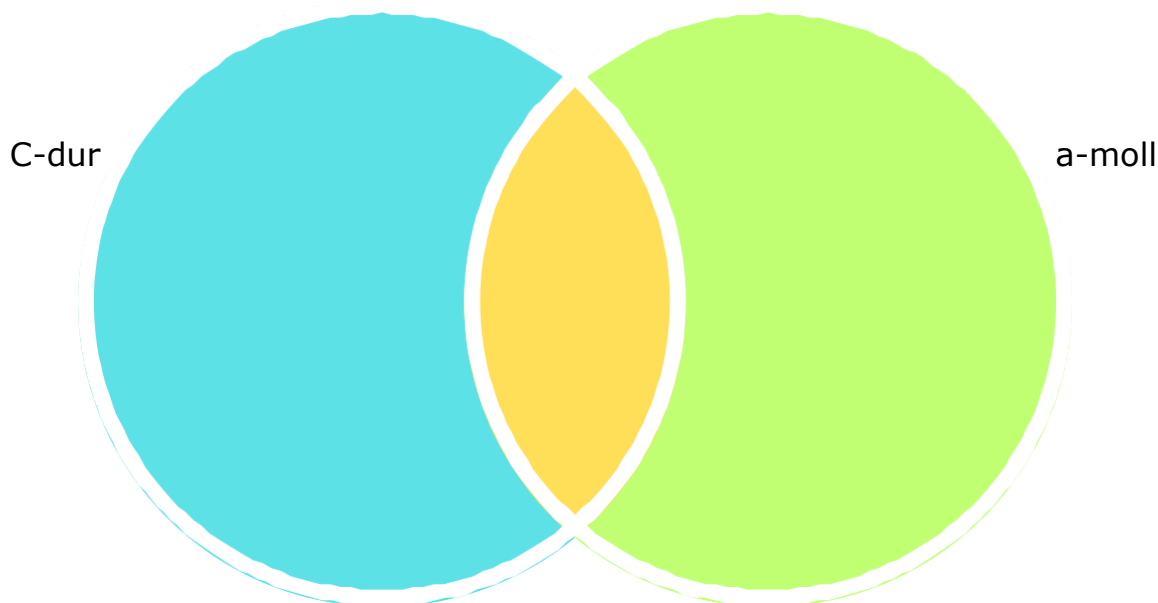

2. Uoč ton a-malo na klavijaturi i obilježi abecedna imena tonova na a-mol skali. Zatim je upiši u petoliniju a-mol skale notama a i njenim elementima.

MELODIJSKE VJEŽBE

1. Predstavi Venovim dijagramom sličnosti i razlike između C-dur i a-moll skale.

2. Otpjevajte melodijske vežbe. Obratite pažnju na skalu u kojoj je napisana svaka vježba. Svirajte ih na dječjim melodijskim instrumentima. Umetnite znakove tempa i dinamike i primijenite ih na svoje pjevanje/sviranje. Odaberite vježbu, napišite ja (transponirajte ja) u paralelnoj skali, a zatim je otpjevajte. U kojoj skali mislite da vježba bolje zvuči? Zašto?

①

②

③

④

⑤

⑥

⑦

DVODIJELNI OBLIK

1. Uoči oblik kompozicije i napiši njene elemente

The image shows four staves of musical notation in 3/4 time. Each staff has three colored brackets below it: yellow, red, and green. The yellow brackets indicate musical phrases, the red brackets indicate periods, and the green brackets indicate the overall structure. The first staff has a yellow bracket from the first measure to the fourth, a red bracket from the first measure to the eighth, and a green bracket from the first measure to the end. The second staff has a yellow bracket from the first measure to the fourth, a red bracket from the first measure to the eighth, and a green bracket from the first measure to the end. The third staff has a yellow bracket from the first measure to the fourth, a red bracket from the first measure to the eighth, and a green bracket from the first measure to the end. The fourth staff has a yellow bracket from the first measure to the fourth, a red bracket from the first measure to the eighth, and a green bracket from the first measure to the end.

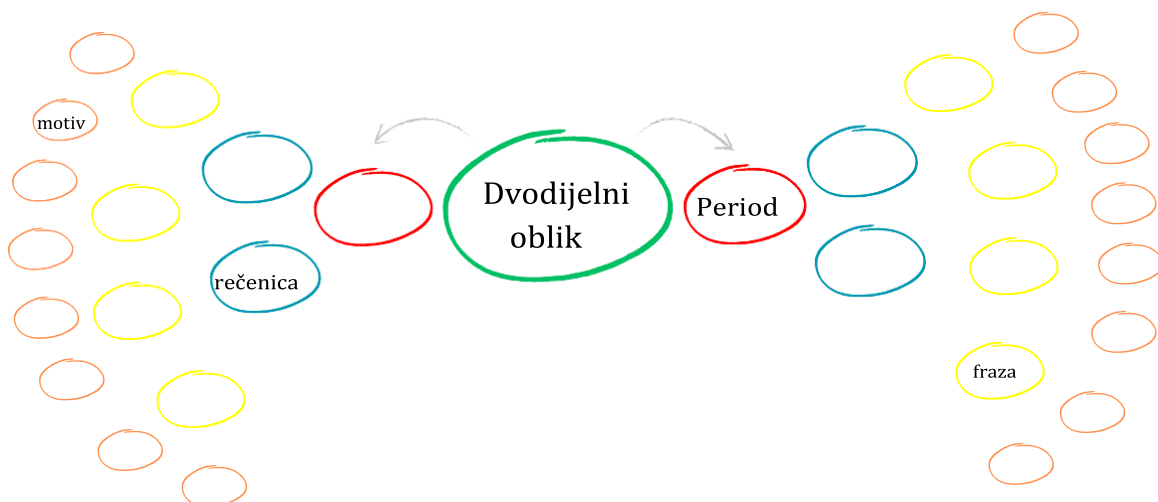
Koji elementi dvodijelnog oblika su obilježeni ovim bojama?

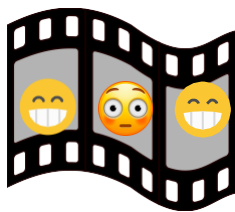

2. Grozd tehnikom, pretstavi elemente dvodijelnog oblika.

Također možete predstaviti trodijelni oblik sa digitalnim alatima za kreiranje videa. Koristi trodijelni oblik kao muzičku podlogu. Na odgovarajuće dijelove priložite sliku simbola koji će prikazati obrazac. Zatim predstavi rad. Možete ga staviti na internetu da posluži kao obrazovni resurs za trodijelni oblik.

MUZIČKI NOVINARI

1. Pažljivo slušaj kompoziciju i zapiši note. Obrati pažnju na karakter kompozicije i povezanost sa sredstvima muzičkog izražavanja (i njihovu promjenu tokom kompozicije).

(NASLOV KOMPOZICIJE I KOMPOZITOR)

TEMPO

DINAMIK
A

dur-
mol

IZVOĐAČI

MUZIČKI OBLIK

2. Prema zabilješkama i utiscima iz kompozicije, napisati novinarski članak. Prvo, uz pomoć nastavnika i kroz istraživanje, napišite opšte podatke o kompoziciji, kompozitoru i karakteru djela. Zatim napišite podatke o muzičkim izražajnim sredstvima, njihovoj povezanosti sa karakterom kompozicije. Na kraju napišite svoje lično mišljenje o različitim nastupima.

KANONI

1. Otpjevaj ili otviraj kanone zajedno sa drugim učenicima prema smjernicama nastavnika.

①

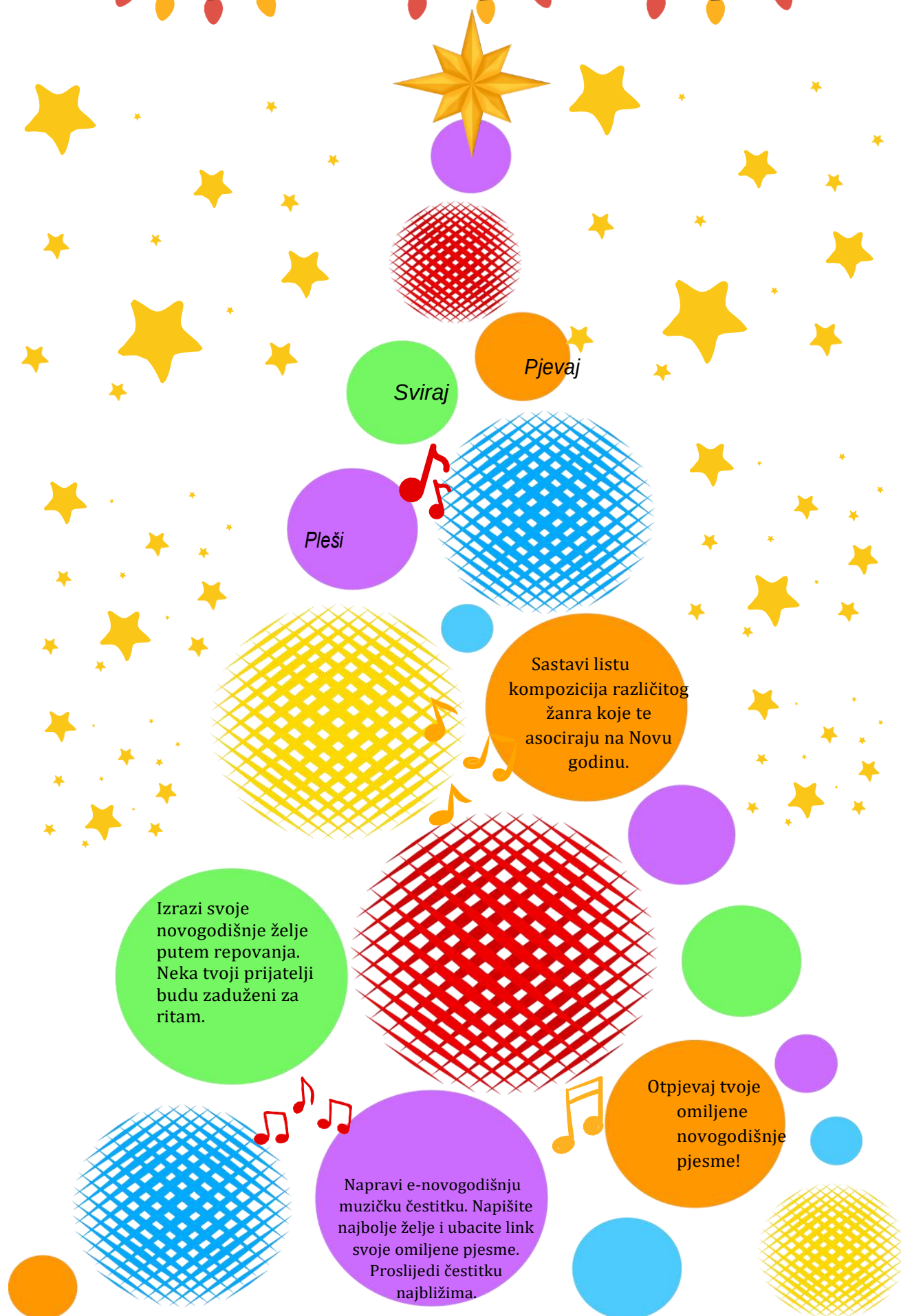
②

③

2. Prepiši jedan kanon i ubaci svoj tekst (*na temu Nova godina*) prema uputstvu nastavnika.

NOVOGODIŠNJE PRAZNOVANJE ČASA

SVIRANJE NA DJEČIJE MUZIČKE INSTRUMENTE

1

2

③

First system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble staff and a bass staff. The treble staff has a 3/4 time signature and contains a sequence of eighth and quarter notes. The bass staff also has a 3/4 time signature and contains a sequence of eighth and quarter notes, with some rests.

Second system of musical notation for exercise 3. It consists of a treble staff and a bass staff. The treble staff continues the sequence of eighth and quarter notes. The bass staff continues the sequence of eighth and quarter notes, with some rests.

④

First system of musical notation for exercise 4. It consists of a treble staff and a bass staff. The treble staff has a 3/4 time signature and contains a sequence of eighth and quarter notes. The bass staff also has a 3/4 time signature and contains a sequence of eighth and quarter notes, with some rests.

Second system of musical notation for exercise 4. It consists of a treble staff and a bass staff. The treble staff continues the sequence of eighth and quarter notes. The bass staff continues the sequence of eighth and quarter notes, with some rests.

5

Exercise 5, measures 1-4. The score is in 2/4 time. The right hand (treble clef) plays a melody: G4 (quarter), A4-B4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4 (half). The left hand (bass clef) plays a bass line: G3 (quarter), A3 (quarter), G3 (quarter), F#3 (half). The first three measures end with a repeat sign, and the fourth measure ends with a double bar line.

Exercise 5, measures 5-8. The right hand continues the melody: G4 (quarter), A4-B4 (beamed eighth notes), G4 (quarter), F#4 (half). The left hand continues the bass line: G3 (quarter), A3 (quarter), G3 (quarter), F#3 (half). The first three measures end with a repeat sign, and the fourth measure ends with a double bar line.

6

Exercise 6, measures 1-3. The score is in 4/4 time. The right hand (treble clef) plays a melody: G4 (half), A4 (half), B4 (half), C5 (half). The left hand (bass clef) plays a bass line: G3 (half), A3 (half), B3 (half), C4 (half). The first three measures end with a repeat sign, and the fourth measure ends with a double bar line.

7

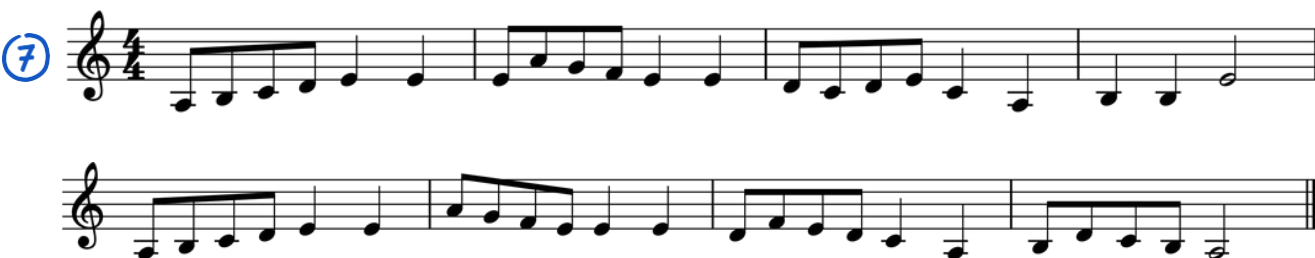
System 7, measures 1-4. The music is in 4/4 time. The melody (treble clef) consists of eighth and quarter notes. The piano accompaniment (bass clef) features a steady eighth-note bass line.

Measure 1: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 2: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 3: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 4: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).

System 8, measures 5-8. The music is in 4/4 time. The melody (treble clef) continues with eighth and quarter notes. The piano accompaniment (bass clef) continues with a steady eighth-note bass line. The system concludes with a double bar line.

Measure 5: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 6: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 7: Treble (G4, A4, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).
Measure 8: Treble (B4, C5, B4, A4), Bass (G3, A3, B3, A3).

MELODIJSKE VJEŽBE

Smjernice, upute i aktivnosti za realizaciju Nastavnog programa

(drugo polugodište)

VOKALNA MUZIKA

Sadržaj i pojmovi

Vokalna muzika (interpretator, ženski glasovi: sopran, mecosopran i alt; muški glasovi: tenor, bariton i bas; dječiji glasovi; ženski hor, hor, muški hor, mešoviti hor, dječiji hor, vokalni kamerni ansambli)

Standardi ocjenjivanja

Razlikuje niske, srednje i visoke muške i ženske glasove u solo izvedbi, manjim ansamblima i horovima i navodi njihova imena.

Prepoznaje vrste glasova iz slušane muzike poznatih interpretatora.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Sa *Burom ideja*, podstaknuta od nastavnika, učenici navode svoje omiljene pjevače i grupe. Vodi se diskusija o žanru koji izvode, boji glasa, načinu pjevanja i dr.

Aktivnost 2

Nastavnik predstavlja fragmente vokalne muzike različitih žanrova. Učenici diskutuju o načinu izvođenja, prepoznaju žanr i kategoriziraju glasove (muški, ženski, dječiji).

Glavni dio

Aktivnost 3

Uz pomoć nastavnika, učenici definišu pojam vokalne muzike (muzika koju izvode ljudski glasovi, muzika koja se pjeva i sl.). Radi boljeg razumijevanja pojma, nastavnik navodi riječ *glas na druge jezike* (*vox – latinski, voice – engleski, voce – talijanski, voix – francuski*).

Aktivnost 4

Nastavnik daje dobre primjere i usmjerava učenike da sagledaju izvođače i način izvođenja.

Ave Marija – F. Šubert, Marija Kalas

<https://www.youtube.com/watch?v=j8KL63r9Zcw>

Rum, dum, dum – D. Šuplevski

<https://www.youtube.com/watch?v=mob1fV2tLYQ>

Greensleeves,

vokalni sastav *The King's Singers*

<https://www.youtube.com/watch?v=twix9KfES9Y>

Mačke i značke – Z. Zaprov,

dječiji hor *Bodra pesen*

<https://www.youtube.com/watch?v=R5rXhJeenlk>

Nakon završetka, započinje diskusija o zvučnim primjerima: Koji glas izvodi prvu kompoziciju? Ima li pratnje? Nastavnik objašnjava da vokalna muzika može imati instrumentalnu pratnju (*vokalno-instrumentalna muzika*) ili je izvoditi samo ljudskim glasovima (*a kapela/a cappella*), kao u drugom i trećem primjeru.

Zatim se raspravlja o ostalim primjerima. Učenici kroz primjere klasifikuju vrste glasova: *ženski, muški i dječiji*.

Nastavnik podstiče učenike da obrate pažnju na broj izvođača i zajedno se definišu pojmovi *solistički nastup, vokalni kamerni ansambl i hor*, a nastavnik objašnjava.

Aktivnost 5

Nastavnik podstiče učenike da diskutuju o sličnostima i razlikama između vokalne i instrumentalne muzike (iz prethodnog sadržaja), sa naglaskom na povezanosti teksta sa muzikom u vokalnoj muzici i sa karakterom kompozicija uopšte.

Zabilješka: Nastavnik može da izabere i druge kompozicije predložene u Listi za slušanje muzike – prilog Programu.

Završni dio

Aktivnost 6

Učenici popunjavaju materijale za učenje kako bi utvrdili proučavane pojmove.

Aktivnost 7

Nastavnik upućuje učenike na istraživanje najpoznatijih vokalnih interpretatora kroz istoriju i danas. Istraživanja mogu biti u grupama, podijeljena po žanru. Aktivnosti se mogu realizovati u dijelu slobodnih učeničkih aktivnosti. Nakon istraživanja, možete napraviti poster ili prezentaciju (proizvod) i predstaviti ga ostalim učenicima (projektna aktivnost).

Refleksija

Šta smo danas učili? Koju muziku nazivamo vokalnom? Šta je a cappella/a capella?

Koje smo kompozicije danas čuli? Koji sastavi izvode predstavljene kompozicije?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, materijali za učenje.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike za kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kraći tekstovi) koji su dio poučavanja.

ŽENSKI GLASOVI

Sadržaji i pojmovi

Vokalna muzika (interpretator, ženski glasovi: sopran, mecosopran i alt; muški glasovi: tenor, bariton i bas; dječiji glasovi; ženski hor, hor, muški hor, mješoviti hor, dječiji hor, vokalni kamerni ansambli)

Standardi ocjenjivanja

Razlikuje niske, srednje i visoke muške i ženske glasove u solo izvedbi, manjim sastavima i horovima i navodi njihova imena.

Prepoznaje vrste glasova iz slušane muzike poznatih interpretatora.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik upućuje učenike da kroz *Buru ideja*, nabraja imena svojih omiljenih interpretatora iz različitih žanrova. Prezentuju se kratki audio primjeri navedenih interpretatorica. Učenici opisuju način pjevanja i žanr koji izvode.

Aktivnost 2

Nastavnik objašnjava pojam *boja glasa*. Jedan učenik je okrenut prema zidu. Učenici pjevaju jednu po jednu kratku melodiju, a učenik po boji glasa pogađa ko pjeva. Zatim se objašnjava koncept *raspon glasa*. Učenici pjevaju niz tonova na neutralnom slogu, od najnižeg do najvišeg, i određuju svoj raspon glasa.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik prezentuje zvučne primjere sa ženskim glasovima (sopran, mecosopran i alt) i usmjerava učenike da uoče boju i raspon glasa.

Casta Diva iz opera *Norma* – V. Belini,

izvodi Leyla Gencer/**Lejla Gendžer** (sopran)

<https://www.youtube.com/watch?v=CehPrNuwmUA>

Не искушай меня без нужды – M. Glinka,

izvodi Mariana Boškowska – mecosopran

https://www.youtube.com/watch?v=m_vkeTllyH4

Arija iz opere *Kćerka puka* – G. Doniceti, izvodi Eva

Podlešč (alt)

https://www.youtube.com/watch?v=8f_NJSdM05Q

Učenici pažljivo slušaju kompozicije i razgovaraju o boji i rasponu glasa. Zajedno sa nastavnikom definišu pojmove visoki ženski glas - sopran, srednji ženski glas - mecosopran i niski ženski glas - alt.

Aktivnost 4

Nastavnik predstavlja audio primjere sa Liste za slušanje muzike (prilog Programu) ili po svom izboru za sopran, mecosopran i alt, a učenici prepoznaju glasove i razgovaraju o načinu izvođenja, boji, rasponu i imenuju glasove sa stručnim imenima. Nastavnik navodi najpoznatije interpretatorke iz oblasti klasične muzike, prosleđuje audio i video primjere.

Završni dio

Aktivnost 5

Nastavnik upućuje učenike na istraživanje života i rada najpoznatijih ženskih glasova iz oblasti klasične muzike na svjetskoj i domaćoj sceni. Dijeli učenike u nekoliko grupa i upućuje ih na istraživačke resurse. Učenici istražuju, selektiraju najvažnije informacije (u kom periodu interpretatorica živi/je živjela, gdje nastupa/je nastupala, itd.), dajte kratke napomene i iznesite usmeno. Aktivnost se mogu nastaviti na slobodnim učeničkim aktivnostima, a učenici mogu istražiti dodatne informacije, pripremiti poster ili prezentaciju.

Aktivnost 6

Nastavnik podstiče učenike da ukažu na primjere različitih vrsta glasova ženskih interpretatorki iz makedonske popularne i narodne muzike i da ih kategoriziraju prema boji i rasponu glasa (sopran, mecosopran i alt). Razgovara se o načinu izvođenja i boji glasa.

Refleksija

Šta smo danas naučili? Šta su ženski glasovi? Koja vam se kompozicija najviše dopala?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, tablet, kompjuter.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na postavljena pitanja od nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i za kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kraći tekstovi) koji su dio poučavanja.

MUŠKI GLASOVI

Sadržaj i pojmovi

Vokalna muzika (interpretator, ženski glasovi: sopran, mecosopran i alt; muški glasovi: tenor, bariton i bas; dječiji glasovi; ženski hor, hor, muški hor, mješoviti hor, dječiji hor, vokalni kamerni sastavi)

Standardi ocjenjivanja

Razlikuje niske, srednje i visoke muške i ženske glasove u solo izvedbi, manjim sastavima i horovima i navodi njihova imena.

Prepoznaje vrste glasova iz slušane muzike poznatih interpretatora.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik predstavlja audio primjere (fragmente) muških i ženskih glasova i usmjerava učenike da prepoznaju glasove. Učenici raspravljaju o razlici između muških i ženskih glasova.

Aktivnost 2

Nastavnik podstiče učenike da nabrajaju muške interpretatore iz različitih žanrova muzike. Razmatra se način izvođenja narodne, popularne i klasične muzike.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik daje zvučne primjere i ukratko govori o kompozicijama i izvođačima. Usmjerava učenike da percipiraju boju i raspon glasa.

Caro mio ben – Dž.Džordani,

Lučijano Pavaroti (tenor)

https://www.youtube.com/watch?v=iQ_xRL3uxTA

Toreador iz opera Karmen – Ž. Bize,

Dmitrij Hvorostovski (bariton)

<https://www.youtube.com/watch?v=-snRz5L3Ups>

La kalunia iz opere Seviljski berber – Dž. Rosini, Džom

Relia (bas) <https://www.youtube.com/watch?v=9N5woKleJco>

Nakon završetka svake kompozicije, razgovara se o osobenostima i boji glasova izvođača i razvrstava muške glasove: tenor, bariton i bas.

Aktivnost 4

Nastavnik predstavlja nekoliko audio primjera (fragmenata) sa glasovima tenora, baritona i basa, a učenici prepoznaju i diskutuju o boji i rasponu glasa.

Aktivnost 5

Nastavnik predstavlja video primjere sa poznatim interpretatorima iz zemlje i inostranstva, ukratko priča o njihovoj umjetničkoj karijeri, a učenici diskutuju o izvedbi. Nastavnik podstiče učenike da istraže poznate interpretatore (slobodne aktivnosti učenika) i sastave zajedničku listu kompozicija iz omiljenih kompozicija i izvođenja.

Završni dio

Aktivnost 6

Nastavnik podstiče učenike da navedu svoje omiljene interpretatore iz različitih žanrova i kategoriziraju ih (tenor, bariton i bas) prema boji i rasponu glasa. Zatim poslušajte zvučne primjere interpretatora različitih žanrova.

Napomena: Pored navedenih primjera, nastavnik može predstaviti i druge primjere predložene u Listi za slušanje muzike (u prilogu Programa) ili kompozicije po svom izboru.

Refleksija

Šta smo danas naučili? Šta su muški glasovi? Koja kompozicija je na vas ostavila najveći utisak? Zašto?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, kompjuter.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kratke testove) koji su dio poučavanja.

DJEČIJI GLASOVI

Sadržaj i pojmovi

Vokalna muzika (interpretator, ženski glasovi: sopran, mecosopran i alt; muški glasovi: tenor, bariton i bas; dječiji glasovi; ženski hor, hor, muški hor, mješoviti hor, dječiji hor, vokalni kamerni sastvi)

Standardi ocjenjivanja

Prepoznaje dječije, muške i ženske glasove u solo izvedbi, manjim sastavima i horovima.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Čas počinje pjevanjem prethodno naučene pjesme. Nakon završetka, nastavnik podstiče učenike da svaki opiše glas svog druga. Slijedi diskusija o tome kako zvuče dječiji glasovi i razlikuju li se od glasova odraslih.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik prezentuje zvučne primjere dječijih glasova.

Wohin/Gdje – F. Šubert /D. Bužarovski (aranžman) hor *Pikolo*,
Vesna Dimčevska – dirigent
<https://youtu.be/aTOo5Ly8NNI?si=PvyZnnYOrUiMj51Z>

Milion snova – B. Pasek,
One Voice Children's Choir/dječiji hor *One Voice*
<https://www.youtube.com/watch?v=sr9QjaB83YA>

Azbuka – V. A. Mocart,
hor *Les Petits Ecoliers Chantants de Bondy*/ Mali
učenici pjevači iz *Bondija*
<https://www.youtube.com/watch?v=DUyIKyAfYKk>

Učenici razgovaraju o karakteru kompozicija, načinu izvođenja, jednoglasnom i višeglasnom pjevanju, solistima itd. Boja, raspon, jačina i mogućnosti dječijih glasova su opisani i upoređeni s glasovima odraslih.

Aktivnost 3

Kompozicija „Abeceda“ V. A. Mocart, obrađuje se po notama. (Tekst je pravopis francuskog alfabeta na francuskom.).

ABECEDA

V. A. Mocart

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

Napomena: Kompozicija se može raditi na posebnom času.

Završni dio

Aktivnost 4

Nastavnik upućuje učenike da navedu festivale dječije pjesme u našoj zemlji i inostranstvu. Razmatraju se karakter i sadržaj dječijih pjesama. Razgovara se i o Dječijoj Evroviziji na kojoj nastupaju djeca iz cijele Evrope. Audio primjeri se mogu slušati po izboru nastavnika i učenika.

Aktivnost 5

Nastavnik prezentuje scenu iz filma „Horisti“ i preporučuje učenicima da u slobodno vrijeme pogledaju film.

Les Choristes (Xopucmu) – Vois sur ton Chemin (Prati svoj put)

https://youtu.be/eKl6c85lQl4?si=LZP2x-Y_X7MkZzec

Refleksija

Šta smo danas naučili? Koje smo kompozicije slušali? Iz kojih glasova su nastali?

Sredstva

Muzički uređaj za slušanje muzike, projektor.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspjeh u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike, učešće i uspjeh u realizaciji izvedbenih aktivnosti.

VRSTE HOROVA I VOKALNO KAMERNI SASTAVI

Sadržaj i pojmovi

Vokalna muzika (interpretator, ženski glasovi: sopran, mecosopran i alt; muški glasovi: tenor, bariton i bas; dječiji glasovi; ženski hor, hor, muški hor, mješoviti hor, dječiji hor, vokalni kamerni sastvi)

Standardi ocjenjivanja

Razlikuje niske, srednje i visoke muške i ženske glasove u solo izvedbi, manjim sastavim i horovima i navodi njihova imena.

Prepoznaje vrste refrena iz muzike koju čuje.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik priprema i prezentuje kviz u digitalnom obliku ili drugu aktivnost za utvrđivanje pojmova vokalne muzike, muškog, ženskog i dječijeg glasa. Zatim prikazuje primjere muških i ženskih glasova u solo izvedbi, a učenici ih prepoznaju i imenuju.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik predstavlja video primjer horske izvedbe. Nakon prezentacije uputiti učenike da opišu kompoziciju sa po jednom riječi ili frazom (primjer: zajedno, više glasova, dirigent itd.). Riječi se zapisuju i iz njih se definira pojam hor.

Makedonsko kolo – T. Skalovski

<https://www.youtube.com/watch?v=gNt9ujfgKMI&t=49s>

Kompozicija se slijedi sa video primjerom sa partiturom, a nastavnik objašnjava kako izgleda horska partitura i kako se izvodi. Kroz partituru će učenici još bolje percipirati i slušno prepoznati svaki glas. Zatim se definiše pojam mješoviti hor i od kojih glasova se sastoji.

Nastavnik predstavlja primjere iz muških, ženskih i dječijih horova. Učenici uočavaju sastav hora i zajedno sa nastavnikom definišu naziv. Razmatraju se način izvođenja, žanr, karakter kompozicija i muzička izražajna sredstva.

Hor lovdžija – K. M. Veber,

Radiohor – Lajpcig, Štatskapela – Drezden

<https://www.youtube.com/watch?v=NR5XZ5B02a8>

O sapientia/Mudrost – T. Vulc,

ispunjava ženski hor iz Muzičke škole – Koper

<https://www.youtube.com/watch?v=91gqzFrcsJw>

Niška banja – Srpska narodna pjesma,

ispunjava Hor Bečkih dječaka

<https://www.youtube.com/watch?v=jthbxJn6Ixc>

Aktivnost 3

Nastavnik predstavlja video primjere kamernih vokalnih sastava. Kroz diskusiju se uočava razlika između horskog i kamernog vokalnog sastava. Naznačen je broj interpretatora u kamernom sastavu (od 2 do 25).

Ples šećerne vile – P. I. Čajkovski (iz baleta „Orašar“),

kvintet Pentatoniks

https://www.youtube.com/watch?v=jt3oAyK_IG8

Godišnja doba – Proljeće A. Vivaldi,

vokalni sastav *Carmel a cappella*

<https://www.youtube.com/watch?v=Uxs5O6hMBvg>

Napomena: Nastavnik može izabrati druge kompozicije sa Liste za slušanje muzike (prilog Programu) ili predstaviti odgovarajuće primjere po sopstvenom izboru. Kompozicije se mogu slušati u cijelosti ili u fragmentima, a aktivnosti uz slušanje muzike i prepoznavanje izvođačkih sastava mogu se realizovati i na slobodnim učeničkim aktivnostima.

Završni dio

Aktivnost 4

Učenici pripremaju listu slušanih vokalnih kompozicija (naziv kompozicije, kompozitor, vrsta vokalne kompozicije: solo, kamerna, horska, karakter kompozicije i zabilješka).

Refleksija

Šta smo danas naučili? Koje smo kompozicije slušali? Iz kojih glasova su nastali?

Sredstva

Muzički uređaj za slušanje muzike, projektor, internet.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na postavljena pitanja od nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i za kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kraći tekstovi) koji su dio poučavanja.

ŽIČANI GUDAČKI INSTRUMENTI

Sadržaji i pojmovi

Instrumentalna muzika: gudački instrumenti (instrumentalna muzika, prateći instrument/i, žičani instrumenti, gudački instrumenti: violina, viola, violončelo, kontrabas, gudalo; trzalački instrumenti: harfa, gitara, mandolina, plektrum/perce; narodni instrumenti: tambura, čemane, kanon, ut, saz, čiftelija)

Standardi ocjenjivanja

Opisuje žičane instrumente prema zvuku, izgledu i ulozi u instrumentalnim kompozicijama.

Kategorizira žičane instrumente prema zvuku, izgledu, načinu sviranja i ulozi u instrumentalnim sastavima.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Sa *Burom ideja* učenici navode muzičke instrumente. Uz pomoć nastavnika grupišu ih prema načinu dobijanja zvuka (žičani, puhački, udaraljke i klavijature). Razgovara se o formi, načinu sviranja, materijalu od kojeg su napravljeni i koje žanrove muzike izvode.

Aktivnost 2

Nastavnik prikazuje video primjer (simfonijski orkestar), a učenici uočavaju grupe instrumenata. Zajedno sa nastavnikom definišu pojmove instrumentalna muzika, žičani, puhački, udaraljke i klavijaturni instrumenti. Nastavnik upućuje učenike na grupu žičanih instrumenata i objašnjava im da su podijeljeni u dvije podgrupe: gudački i trzalački.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik upućuje učenike da u datom video primjeru vide koji su instrumenti najbrojniji u simfonijskom orkestru. Uz pomoć nastavnika učenici nabrajaju gudačke instrumente: violina, viola, violončelo i kontrabas. Kroz vizuelnu prezentaciju nastavnik objašnjava dijelove instrumenata, način izrade, način sviranja (gudalo – gudački instrumenti). Zvuk, način sviranja, tehničke mogućnosti mogu se vidjeti kroz video primjere.

Kapričo u a-mol op. 1 br. 24 – Paganini

Klara Jumi Kang – violina <https://www.youtube.com/watch?v=j50gfy1QHPk>

Sonata *Arpeggione*, I stav – F. Šubert

Blerim Grubi –viola, Marija Vrškova – pijano

<https://www.youtube.com/watch?v=nJnqxUxjHOo>

Labud – K. Sen Sans,

Jo-Jo Ma – violončelo

<https://www.youtube.com/watch?v=3qrKjywj07Q>

Slon – Sen Sans,

Enriko Fagone – kontrabas

<https://www.youtube.com/watch?v=QYmBxyjIRJI>

Učenici razgovaraju o načinu sviranja, zvuku i mogućnostima izvođenja instrumenata. Nastavnik upućuje učenike da uoče sličnosti (oblik, gudało, broj žica) i razlike (veličina, zvuk, način sviranja) između gudačkih instrumenata.

Aktivnost 4

Nastavnik predstavlja zvučni primjer gdje su gudački instrumenti dio gudačkog orkestra (za razliku od prethodnih primjera kao solo instrumenti ili uz pratnju).

Mala noćna muzika, I stav – V. A. Mocart

https://youtu.be/r_oK8dKIBYc?si=hDogwaSdP7-G1z0m

Kapričo br. 1 – D. Šuplevski

Gudački orkestar iz Muzičke škole – Split, Hrvatska

<https://youtu.be/kNr9YOmeyDw?si=g1F2PgDcwic5Nrnd>

Završni dio

Aktivnost 5

Nastavnik učenike dijeli u grupe i usmjerava ih na istraživanje o najpoznatijim instrumentalistima gudačkih instrumenata i majstorima izrade gudačkih instrumenata u prošlosti (Stradivari, Gvarneri i Amati). Učenici istražuju i dijele informacije koje dobiju. Aktivnost se može izvoditi i tokom slobodnih učeničkih aktivnosti.

Napomena: Nastavnik može izabrati i druge kompozicije sa Liste za slušanje muzike – prilog Programu. Kompozicije se slušaju fragmentarno.

Refleksija

Šta smo učili danas? S kojim smo se instrumentima upoznali? Koje su sličnosti i razlike između gudačkih instrumenata?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, tablet-kompjuter, kompjuter.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na postavljena pitanja od nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i za kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kraći tekstovi) koji su dio poučavanja.

ŽIČANI TRZALAČKI INSTRUMENTI

Sadržaji i pojmovi

Instrumentalna muzika: gudački instrumenti (instrumentalna muzika, prateći instrument/i, žičani instrumenti, gudački instrumenti: violina, viola, violončelo, kontrabas, gudalo; trzalački instrumenti: harfa, gitara, mandolina, plektrum/perce; narodni instrumenti: tambura, čemane, kanon, ut, saz, čiftelija)

Standardi ocjenjivanja

Opisuje žičane instrumente prema zvuku, izgledu i ulozi u instrumentalnim kompozicijama.

Kategorizira žičane instrumente prema zvuku, izgledu, načinu sviranja i ulozi u instrumentalnim sastavima.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Uz kratka pitanja nastavnika, učenici ponavljaju o gudačkim instrumentima (digitalni kviz). Nastavnik postavlja pitanje o poznavanju žičanih instrumenata osim gudačkih. Žičani instrumenti se klasifikuju kroz Grozd tehniku. Prvo se dijele u dvije grupe: žičane i trzalačke, a zatim se instrumenti snimaju u svakoj podgrupi.

Glavni dio

Aktivnost 2

Uz pomoć nastavnika, učenici razvrstavaju žičane instrumente i dodaju trzalačke instrumente: harfu, gitaru i mandolinu. Kroz vizuelnu prezentaciju, nastavnik predstavlja trzalačke instrumente i podstiče učenike da ih opišu prema izgledu, broju žica i materijalu od kojeg su napravljeni. Nastavnik objašnjava dijelove koji čine instrumente. Objašnjeno je naziv grupe trzalačkih instrumenata – trzanje žica plektrumom/olovkom. Ukoliko postoje uslovi, instrumenti (gitara i mandolina) se mogu koristiti na času za bolje razumijevanje izgleda, dijelova instrumenata, veličine i načina sviranja.

Nastavnik predstavlja video primjere za uočavanje zvuka i načina sviranja.

Ljepotica i zvijer – H. Ašman,

izvodi Ami Turk

<https://www.youtube.com/watch?v=cS5d2wD8OoI>

Čakona – S. L. Vajs,

trio gitare: Georgi Trajkov, Viktor Draganov i Damjan Ilievski

<https://www.youtube.com/watch?v=YF7pmUaDUuw>

Koncert za mandolinu u C-dur– A. Vivaldi

<https://www.youtube.com/watch?v=-utT-BD0obk>

Učenici razgovaraju o načinu sviranja, žanru kompozicija i zvuku instrumenata. Napravljeno je poređenje sa gudačkim instrumentima. Dat je zajednički zaključak da trzalački instrumenti imaju različit broj žica, drugačiji oblik i drugačiji način sviranja (za razliku od gudačkih).

Aktivnost 3

Nastavnik prezentuje video primjere kako bi razumio ulogu instrumenata u orkestru i u kamernim sastavima.

Također se govori o izvođenju različitih žanrova – gitara u popularnoj muzici, razlika između akustične i električne gitare, gitare i mandoline u folklornoj muzici drugih naroda itd.

Kapričio br. 1 – D. Šuplevski,

mandolinski orkestar „Skoplje“

<https://www.youtube.com/watch?v=fmtombnTzNQ>

(Pravi se uporedba sa izvođenjem iste kompozicije od gudačkog orkestra.)

(Zvučni primjeri u Listi za slušanje muzike – u prilogu Programa i po izboru nastavnika.)

Refleksija

Šta smo danas naučili? Koje smo instrumente upoznali? Kako svirati trzalačke instrumente? Koliko žica ima harfa, gitara i mandolina?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, tablet, kompjuter, instrumenti (gitara i mandolina).

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspjeh u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kratke testove) koji su dio poučavanja.

NARODNI ŽIČANI INSTRUMENTI

Sadržaji i pojmovi

Instrumentalna muzika: gudački instrumenti (instrumentalna muzika, prateći instrument/i, žičani instrumenti, gudački instrumenti: violina, viola, violončelo, kontrabas, gudalo; trzalački instrumenti: harfa, gitara, mandolina, plektrum/perce; narodni instrumenti: tambura, čemane, kanon, ut, saz, čiftelija)

Standardi ocjenjivanja

Kategorizira žičane instrumente prema zvuku, izgledu, načinu sviranja i ulozi u instrumentalnim sastavima.

Slušno prepoznaje najmanje pet žičanih instrumenata u instrumentalnoj izvedbi.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Uz pitanja i druge aktivnosti (kvizovi, digitalne igre i sl.) određuju se proučavani žičani instrumenti. Nastavnik podstiče učenike da pokažu da li poznaju druge žičane instrumente. Da bi otkrio druge instrumente, nastavnik daje upute za aktivnost *Detektivi*. Učenici postavljaju pitanja, a nastavnik odgovara sa *da* ili *ne*.

Aktivnost 2

Nakon što se razotkrije pojam narodnih instrumenata, nastavnik objašnjava raznolikost i sličnosti između narodnih instrumenata u različitim kulturama, za razliku od unificiranosti klasičnih instrumenata.

Glavni dio

Aktivnost 3

Kroz vizuelnu prezentaciju, nastavnik predstavlja narodne žičane instrumente: tamburu, čemane, kanon, ut, čiftelije i saz. Učenici posmatraju i opisuju: izgled, dijelove i broj žica. Instrumenti se upoređuju po izgledu. Poređenje se vrši i sa klasičnim žičanim instrumentima (gudalo kod čemaneta, dvojne žice, oblik, način sviranja).

Aktivnost 4

Nastavnik predstavlja video primjere kako bi razumio zvuk i način sviranja.

Kazandžisko kolo (tambura),

Orkestar narodnih instrumenata MRT-a

<https://www.youtube.com/watch?v=ONysCVD4kfM>

Bir dalda iki kiraz/Dvije trešnje na grani (saz),

solo Cengiz Ahmet/Džengiz Ahmet,

KGSD Yeni Yol/Jeni Jol, voditelj Ilmaz Emin/Ilmaz Emin

<https://www.youtube.com/watch?v=9T7mOHn8-pY&t=186s>

Trnica sitna (ćemane)

https://www.youtube.com/watch?v=zV_70WrSINg

Sevdalino mala curo (ut i kanon)

Ansambli Čalgija MRT-a

<https://www.youtube.com/watch?v=7HXpedwOuRQ&t=1570s>

Instrumental me qifteli/Instrumentalno izvođenje na čifteliji

Doruntina Rexhepi/Doruntina Redžepi

https://youtu.be/3zSmlG0Qoas?si=6_GlheeBTJTAIVaI

Aktivnost 5

Nastavnik prezentuje video primjere po svom izboru kako bi razumio ulogu narodnih žičanih instrumenata u solo nastupima, ali i u folklornim sastavima, narodnim orkestrima.

Aktivnost 6

Raspravlja se o sličnostima u izgledu i formi između instrumenata (primjer: tambura, čiftelija, saz) i zastupljenosti instrumenata u folklornoj tradiciji različitih naroda Balkana (sa malim razlikama u formi, načinu sviranja, melos itd.).

Završni dio

Aktivnost 7

Učenici pripremaju materijale za učenje za određivanje proučavanih instrumenata (vizuelno prepoznavanje).

Aktivnost 8

Nastavnik prezentuje audio primjere svih proučavanih žičanih instrumenata, a učenici ih auditivno prepoznaju.

Refleksija

Šta smo danas naučili? Šta su narodni žičani instrumenti?

Sredstva

Muzički plejer, projektor.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i za kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kraće tekstove) koji su dio poučavanja.

NARODNE PJESME

Sadržaji i pojmovi

Narodne pjesme (radne, porodične, patriotske, ljubavne, pečalbarske, šaljive pjesme)

Standardi ocjenjivanja

Navodi karakteristike narodnih pjesama i objašnjava porijeklo i način prenošenja narodnih pjesama.

Razvrstava narodne pjesme prema sadržaju, karakteru i porijeklu.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Kroz *Buru ideja* nastavnik podstiče učenike da navedu naslove narodnih pjesama. Učenici nabrajaju i ukratko pjevaju navedene pjesme (po jednu strofu). Raspravlja se o karakteru i sadržaju. Učitelj postavlja učenicima pitanja: Zašto se zovu narodne pjesme? Ko ih je stvorio? Kada su nastali? Kako su se prenosile tokom dužeg vremenskog perioda? O čemu se pjeva u narodnim pjesmama? (Kipling-pitanja). Učenici odgovaraju na pitanja, a nastavnik ih dopunjuje i objašnjava.

Glavni dio

Aktivnost 2

Kroz diskusiju koju podstiče nastavnik, učenici navode šta pripada folkloru jednog naroda (stare građevine, zanati, rukotvorine, običaji, narodna književnost, muzički folklor). Prikazuje se kroz Grozd tehniku. Za svaki termin se dodaju primjeri. U muzički folklor navode se pjesme, igre, narodne instrumente. Prelazi se na narodne pjesme i nastavlja diskusiju iz uvodnog dijela. Nastavnik ističe da se pjesme dijele prema sadržaju (karakteru) i porijeklu.

Aktivnost 3

Nastavnik podstiče učenike da prema sadržaju definišu grupe narodnih pjesama (radničke, porodične, rodoljubive, ljubavne, pečalbarske, šaljive pjesme). Nastavnik predstavlja po jedan primjer (zvučni primjer ili pjevanje) za svaku grupu, a učenici percipiraju sadržaj pjesme i prema tome se definira grupa. Razgovara se o karakteru i porijeklu svake pjesme. Zatim učenici u svakoj grupi dodaju svoje primjere prema prethodnom znanju i iskustvu (narodne pjesme koje su čuli u medijima, na porodičnim zabavama i sl.).

Aktivnost 4

Nastavnik upućuje učenike na razgovor o značaju negovanja muzičkog folklor, posebno mladih naraštaja, za kulturni identitet svakog naroda. Razmatra se i značaj digitalnog arhiviranja muzičkog folklor. Nastavnik prezentuje video primjere narodnih pjesama, predloženih u Listi za slušanje muzike - prilog Programu.

Aktivnost 5

Učitelj iznosi zvučne primjere poznatih interpretatora narodnih pjesama. Učenici prate, raspravljaju o načinu izvođenja i upoređuju sa načinom interpretacije novokomponovanog narodna muzika.

Završni dio

Aktivnost 6

Nastavnik kroz tehniku kocke usmjerava učenike da u grupama rade na 6 različitih aspekata narodnih pjesama (1. opiši gdje, kako i kada se pjevaju narodne pjesme, 2. imenuj kakve mogu biti narodne pjesme prema sadržaju, 3. objasni karakteristike narodnih pjesama, 4. demonstriraj znanje o nastanku i načinu prenošenja narodnih pjesama, 5. kategoriziraj narodne pjesme prema sadržaju, karakteru, porijeklu i prema poznatim interpretorima, 6. razgovaraj da li ti se sviđaju i zašto). Učenici rade u grupama, istražuju, pripremaju prezentaciju i predstavljaju.

.

Refleksija

Šta smo danas naučili? Šta čini folklor jedne nacije? Šta je uključeno u muzički folklor? Kako se narodne pjesme klasificiraju prema sadržaju?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, klavir, hamer.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i za kreativno muzičko izražavanje, odgovore na kvizove, (kraće tekstove) koji su dio poučavanja.

OBRADA NARODNIH PJESAMA

Sadržaji i pojmovi

Pjevanje (raspon a – d2) i sviranje na dječije muzičke instrumente (narodna pjesma, dječija pjesma, popularna pjesma, umjetnička pjesma, kanon, melodijska vježba, ritmička vježba, dječiji muzički instrumenti)

Standardi ocjenjivanja

Izvodi (po sluhu) pjesme, vježbe i jednostavne dvoglasne kanone, samostalno/u grupi. Pjevajte/puštajte pjesme i vježbe u rasponu a – d2 koristeći notni zapis.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Kroz aktivnosti utvrđivanja (pitanja, kvizovi, digitalni alati i sl.) učenici utvrđuju pojmove sadržaja narodne pjesme.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik upućuje učenike na obradu narodnih pjesama. Pjesme u prilogu su prilagođene prema usvojenim sadržajima Muzičke pismenosti (sa malim izuzecima koji se obilježavaju i izvode uz pomoć nastavnika). Ako se pjesme obrađuju po sluhu, može se odabrati drugi tonalitet. Pjesme se obrađuju po uobičajenom postupku obrade po notama (pjevanje, čitanje parlato, pjevanje uz note, pjevanje uz tekst) ili po sluhu.

Aktivnost 3

Nastavnik upućuje učenike na obradu pjesama na drugim jezicima. **Prvo uče uz note**, prepoznaju jezik, istražuju pjesmu i sadržaj (ICT-alati) i slušaju primjere iz različitih predstava, a zatim pjevaju uz tekst i čitaju prijevod (MIO-aktivnosti).

Završni dio

Aktivnost 4

Pjesme se izvode odgovarajućim tempom i odgovarajućom dinamikom. Mogu se izvoditi i uz dječije muzičke instrumente ili pjevanje uz narodne udaraljke, ako postoje uslovi.

Refleksija

Šta smo danas naučili? Koja ti se pjesma najviše sviđa?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, dječiji muzički instrumenti.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, odgovori na kvizove (kratke testove) koji su dio nastave; učešće i uspješnost u realizaciji izvođačkih aktivnosti (pravilna primjena izvedbene tehnike i poznavanje muzičke pismenosti).

KREATIVNO MUZIČKO IZRAŽAVANJE

Sadržaj i pojmovi

Kreativno muzičko izražavanje (stvaranje, ples, priče o muzici, muzičke igre, dramatizacija)

Standardi ocjenjivanja

Parafrazira određene muzičke modele u sopstvenom kreativnom izražavanju.

Nudi ideje za izvođenje koje povezuju muziku sa drugim načinima kreativnog izražavanja.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik upućuje učenike da pripreme listu svojih omiljenih narodnih pjesama. Razmatra se sadržaj pjesama i vrši se klasifikacija prema sadržaju, karakteru i porijeklu pjesama.

Glavni dio

Aktivnost 2

Nastavnik podstiče učenike da odaberu narodne pjesme i da naprave dramatizaciju, odnosno da naprave tekst kojim će povezati pjesme u cjelinu – kratku dramsku predstavu sa glumom, pjevanjem i plesom. Tekstom se može prikazati prošlost, ali i u savremenom kontekstu. Učenici razmišljaju i dijele uloge i aktivnosti, prema afinitetima. Sve aktivnosti, osim nastave, mogu se izvoditi i tokom slobodnih učeničkih aktivnosti.

Završni dio

Aktivnost 3

Pripremljena dramatizacija se može izvesti povodom Dana škole ili kao posebna priredba. Ako u školi postoji više odjeljenja, oni se mogu međusobno usaglasiti u zajedničkoj izvedbi, kao rezultat sadržaja narodne pjesme. Studenti mogu učestvovati u pripremi i realizaciji događaja (kostimografija, scenografija, izrada plakata, promocija događaja i sl.). (Projektna aktivnost)

Refleksija

U kom dijelu aktivnosti želite da učestvujete? Zašto?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, projektor, tablet-kompjuter, kompjuter.

Praćenje napretka

Učešće i uspjeh u realizaciji izvođačkih aktivnosti (pravilna primjena tehnike izvođenja i poznavanje Muzičke pismenosti), usmeno odgovaranje na pitanja nastavnika.

SVIRANJE NA DJEČIJE MUZIČKE INSTRUMENTE

Sadržaji i pojmovi

Pjevanje (opseg a – d2) i sviranje na dječije muzičke instrumente

(narodna pjesma, dječija pjesma, popularna pjesma, umjetnička pjesma, kanon, melodijska vježba, ritmička vježba, dječiji muzički instrumenti)

Standardi za ocjenjivanje

Pjeva/svira pjesme i vježbe u rasponu a – d2, sa primjenom notnog zapisa.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Učitelj svira na pijano "Oda radosti" L. C. Beethoven. Pita učenike da li znaju melodiju. Objašnjava im da je kompozicija odlomak iz „Simfonije br. 9" od L. C. Bethovena (tekst F. Šilera) i da je himna Evropske unije. Rasprava se vodi o Danu Evropske unije.

Aktivnost 2

Nastavnik iznosi zvučni primjer iz kompozicije po svom izboru (prema izvedbi). Razgovara se o karakteru kompozicije (tempo, dinamika, izvedba, itd.). Nastavnik upućuje učenike na rad na kompoziciji sa dječijim muzičkim instrumentima.

Napomena: Nastavnik prilagođava aranžman prema uslovima rada, odnosno prema instrumentarijumu. Ako nema melodijskih instrumenata, melodijske linije se mogu pjevati prema notama ili tekstu - dvoglas ili nastavnik (ili učenik) može svirati na pijanu. Ako nema ritmičkih instrumenata, može se izvoditi instrumentima koje prave učenici.

Glavni dio

Aktivnost 3

Nastavnik dijeli učenike u grupe prema aranžmanu kompozicije. Dionice se vježbaju odvojeno. Zatim radimo odvojeno sa melodijskim i ritmičkim instrumentima i na kraju kombinacijama dionica. Nakon uvježbavanja, kompozicija se svira zajedno. Umetnuti su znakovi za tempo i dinamiku koje učenici koriste u izvođenju prema karakteru kompozicije.

Završni dio

Aktivnost 4

Učenici diskutuju o načinu izvođenja tokom vježbe (tempo, dinamika, tačna izvedba, tehnika sviranja itd.).

Aktivnost 5

Nastup učenika se može snimiti i objaviti na web stranici škole ili izvesti kao dio školske priredbe.

Refleksija

Koju smo kompoziciju danas obradili? Jeste li zadovoljni načinom izvedbe?

Sredstva

Uređaj za slušanje muzike, pijano, dječiji muzički instrumenti.

Praćenje napretka

Usmeno odgovaranje na pitanja nastavnika, učešće i uspjeh u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i kreativno muzičko izražavanje, učešće i uspjeh u realizaciji izvođačkih aktivnosti (pravilna primjena tehnike izvođenja i poznavanje muzičke pismenosti).

Ода на радости

Радост бистра, убоост чиста, ќерко од Елизија!
Опивна си моќ што плиска, занес и поезија.
Твојте сништа опој шират, занес и поезија.
Сите луѓе да се смират, духот твој ги сплотува.

Gëzim ti je i mrekullueshëm jetën tonë ti e stolis,
n'pragun tënd o të magjishëm buron kënga udhën nis.
Se atë që mbyt mërzia ti s'ërishte gjallëron,
vllazërohet njerëzia flatra jote kudo shkon.
(албански)

Радост краси све лепоте, ќери из Елизија!
Опојна ти моћ красоте, узвишена мисија.
Твоје снове вежу нити, што растави многа зла.
Сви ће људи браћа бити, крило твоје спајат' зна.
(српски)

Kardeş olun ey insanlar, bunu ister tanrımız!
Budünyada herşey geçer, yalnız sana dost kalır.
İnsanlığa doğruluğa, göğsünü aç korkma sakın.
Hür doğmuştur insanoğlu, hür yaşamak hakkıdır.
(турски)

Radost krasi sve ljepote, kćeri iz Elizija!
Opojna ti moć krasote, uzvišena misija.
Tvoje snove vežuniti, što rastavi mnoga zla.
Svi će ljudi braća biti, krilo tvoje spajat' zna.
(босански)

USMJERENO SLUŠANJE MUZIČKIH DJELA

Sadržaji i pojmovi

Usmjereno slušanje muzičkih djela (tempo, dinamika, karakter muzike, naziv djela, kompozitor, žanr, elementi muzičke forme, izvođački sastav; svječana pjesma – himna, solo pjesma)

Standardi ocjenjivanja

Prepoznaje muzička izražajna sredstva u kompoziciji za slušanje/svječanoj pjesmi - himni/solo pjesmi i imenuje ih stručnim izrazima.

Prepoznaje izvođački sastav i elemente muzičke forme u muzičkom djelu koje sluša.

Napomena: Usmjereno slušanje muzičkih djela može biti sastavni dio časa ili časa u kojem će se djelo obraditi kako bi se uspostavilo više sadržaja koji je prethodno usvojen. Na listi za slušanje kompozicija (prilog Programu) predloženo je nekoliko kompozicija, a nastavnik bira. Stoga ovaj scenario lekcije ne pokriva konkretan sastav, već daje prijedloge za aktivnosti koje nastavnik prilagođava.

Scenario za čas

Uvodni dio

Aktivnost 1

Nastavnik upućuje učenike na kompoziciju pitanjima i diskusijom. Ako slušate kompoziciju s programskim karakterom, ona vas upućuje na sadržaj (naslov). Kroz aktivnosti provjere ponavlja se proučavani sadržaj koji se nalazi u djelu (na primjer: muzička forma, upotreba stručnih naziva za muzička izražajna sredstva, izvođačka sastav i sl.).

Glavni dio

Aktivnost 2

Prilikom izlaganja kompozicije, nastavnik upisuje na tablu naziv kompozicije i ime i prezime kompozitora. Usmjerava učenike na šta treba obratiti pažnju. Po završetku kompozicije postavlja pitanja, a učenici odgovaraju ili diskutuju o estetskom doživljaju kompozicije. Kompozicija se čuje nekoliko puta.

Aktivnost 3

Nastavnik može koristiti tehnike prilagođene slušanju muzike. Predložene tehnike:

Skeletni prikaz

Nakon što su više puta preslušali kompoziciju, učenici prema vlastitom iskustvu treba da napišu: rečenicu, frazu, riječ, simbol ili skicu, boju i dopune rečenicu: „Sviđa mi se kompozicija jer...”

Vrteleška

Nastavnik priprema tri hamera i zapisuje imena, odnosno ono što učenici treba da opišu nakon višestrukog slušanja kompozicije i snimljenih nota (na primjer: karakter, tempo, dinamika, izvođači). On dijeli učenike u tri grupe. Nakon zajedničke diskusije u grupi, znanje se zapisuje - svaka grupa sa flomasterom različite boje na svakom hameru. Zatim se tri hamera rotiraju i svaka grupa svojim flomasterom napiše nešto što misli da je prethodna grupa propustila i da je trebalo da napiše, ili svoj drugačiji doživljaj kompozicije. Na kraju svaka grupa predstavlja i diskutuje o pisanom sadržaju. Učenici objašnjavaju muzička izražajna sredstva i kategorišu kompozicije prema kompozitoru, izvođaču, žanru i elementima muzičke forme.

Muzički novinari

Nakon višekratnog slušanja kompozicije, učenici pišu novinarski tekst u kojem opisuju: kompoziciju, izvođenje, muzička izražajna sredstva i druge elemente prema uputstvu nastavnika. Ova aktivnost se mogu realizovati i ako učenici prisustvuju koncertu.

Druge aktivnosti

Utisci iz kompozicije mogu se izraziti kroz crtež, govornu vježbu, koreografiju itd. Grafikon za muzičku formu može se napraviti ako je u okviru proučavanog sadržaja.

Završni dio

Aktivnost 4

Učenici zajedno sa nastavnikom istražuju različite izvedbe kompozicije. Upoređuju ih (tempo, dinamiku, način izvođenja, dirigent, itd.) i iznose svoje mišljenje o tome koja im se izvedba sviđa više i zašto. Prema uputi nastavnika, istražuju o kompozitoru i epohi kada je napisano djelo.

Refleksija

Koju smo pjesmu danas slušali? Ko je komponovao? Kakvi su tvoji utisci o kompoziciji?

Sredstva

Muzički uređaj za slušanje muzike, projektor.

Praćenje napretka

Usmeni odgovori na pitanja nastavnika, učešće i uspješnost u aktivnostima za razumijevanje slušane muzike i kreativno muzičko izražavanje, odgovori na kvizove (kraće testove) kao dio poučavanja.

Materijali za učenje za učenike

(drugo polugodište)

VOKALNA MUZIKA

1. Odgovori na sljedeća pitanja:

Koiu muziku nazivamo vokalnu?

Objasni šta znači riječ **a kapela (a capella)**.

Nabroj kakvi glasovi postoje.

2. Poveži

Hor

Solo
nastup

Vokalni
kamerni
sastav

Jedan/jedna
izvođač/
izvođačica

Od 2 do 25
izvođača

Iznad 25
izvođača

VRSTE GLASOVA

Popuni.

	<i>Visoki</i>	<i>Srednji</i>	<i>Niski</i>
<i>Ženski glasovi</i>			
<i>Muški glasovi</i>			

1. Objasnite razliku između glasova djece i odraslih.

1. Opiši glas vašeg omiljenog pjevača, tj. vašeg omiljenog pjevača (boja, raspon, izvedba, itd.).

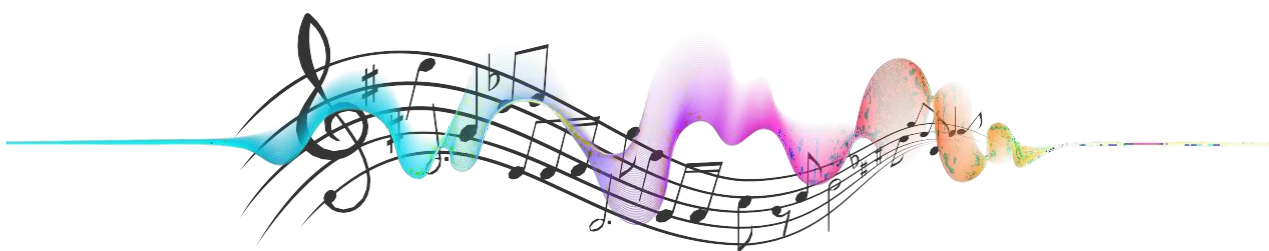
LISTA ZA SLUŠANJE VOKALNE MUZIKE

1. Zapiši osnovne podatke o kompozicijama koje nastavnik izlaže na času. Zapiši svoju bilješku za svaku kompoziciju.

Naslov kompozicije	Kompozitor	Izvođači (solo, Kamerni sastav, hor)	Karakter kompozicije	Napomena

VRSTE HOROVA

Prema fotografijama, odredi o kakvim horovima je riječ.

1.

2.

3.

4.

Koji glasovi su zastupljeni u svakom od horova?

1.	_____
2.	_____
3.	_____
4.	_____

GUDAČKI INSTRUMENTI

1. Nabroj gudačke instrumente.

Dashed line box for writing the answer to question 1.

2. Zašto je ova grupa nazvana gudački instrumenti?

Dashed line box for writing the answer to question 2.

3. Koje su sličnosti i razlike između gudačkih instrumenata?

Sličnosti

Dashed line box for writing the answer to question 3 (Sličnosti).

Razlike

Dashed line box for writing the answer to question 3 (Razlike).

4. Brojevima 1 do 4, obilježi instrumente prema jačini zvuka (1 za instrument sa najvišim zvukom). Zatim, nazive poveži sa odgovarajućim instrumentima.

__Violončelo__violina__kontrabas__viola

TRZALAČKI INSTRUMENTI

1. Opiši trzalačke instrumente (izgled, forma, materijal izrade, broj žica, način sviranja i sl.). Napiši naslov jedne kompozicije (i kompozitora) za svaki instrumenat.

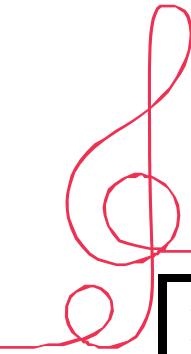
NARODNI ŽIČANI INSTRUMENTI

1. Napiši nazive svih instrumenata.

2. Koji narodni žičani instrumenti su slični po obliku?

A large, empty, rounded rectangular box with a dashed border, intended for writing the answer to the second question.

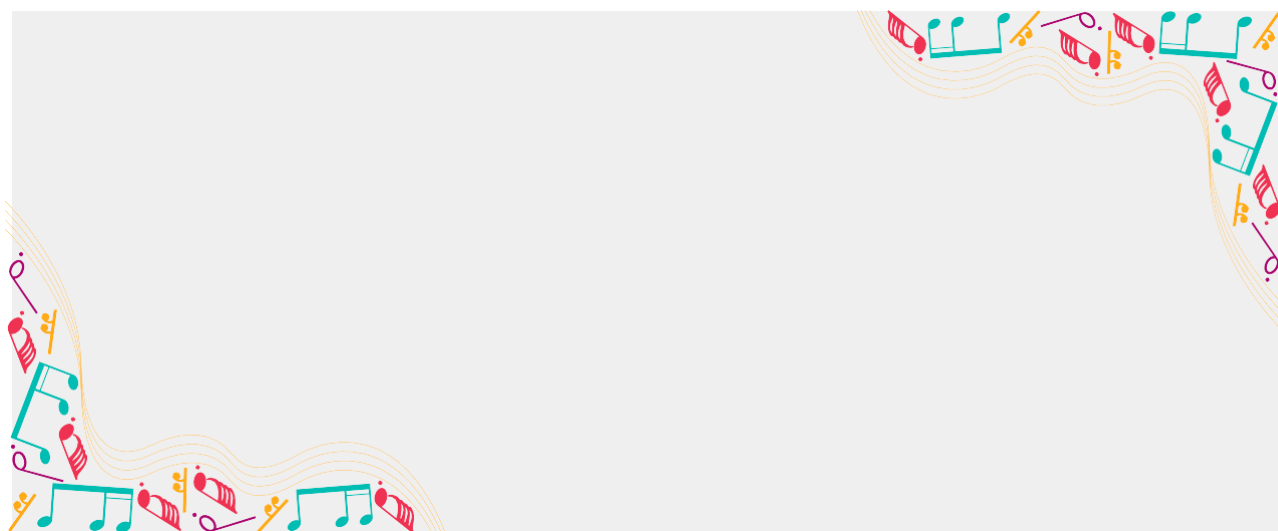

LISTA ZA USMJERENO SLUŠANJE MUZIČKIH DJELA

1. Zapišite osnovne podatke o kompozicijama koje nastavnik izlaže na času. Zapišite svoju bilješku za svaku kompoziciju.

<i>Naslov kompozicije</i>	<i>Kompozitor</i>	<i>Izvođač/-i</i>	<i>Karakter kompozicije</i>	<i>Napomena</i>

1. Koja je tvoja omiljena kompozicija? Napišite kratak tekst u koji ćete uključiti najvažnije podatke o kompoziciji, koristeći pritom profesionalne izraze. Objasnite zašto je vaša omiljena.

PRILOG

Materijali za izvedbene aktivnosti

AZBUKA

V. A. Mocart

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

A B C D E F G H I J K L M N O

L L L M N O P L L L M N O P Q R S T U V X Y - grec Z

A, B, V...

(Muzika iz televizijske serije „Bušava abeceda“)

Autor muzike: V. Stefanovski

* A B B Г Д Ѓ Е Ж З С И Ј К Л Ј М Н Њ

1. О П Р С Т Ќ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

2. Т Ќ У Ф Х Ц Ч Џ Ш

* Uz pomoć nastavnika

<https://youtu.be/dZBEixVK4bg?si=nZhj9sMyVv7nXJ6j>

Aranžman: V. Stefanovski, B. Arsovski, G. Tavitjan

ДОНЕ МАМИНО

Јас ќе ти купам сви-ле- но фус-тан- че, До -не ма- ми- но, До -не ма-ми - но.
 Ти да го но- сиш, јас да те гле - дам, До -не ма- ми- но, До -не ма-ми - но.

Трен - да- фил-че-то, ка- ра ка-ран-фил-че-то кит - ка ша-ре- на, не-ми-ри-са - на.

Јас ќе ти купам срмено елече, Доне мамино.
 Ти да го носиш, јас да те гледам, Доне мамино.
 Трендафилчето, кара каранфилчето китка
 шарена, немирисана.

Јас ќе ти купам ковано коланче, Доне мамино.
 Ти да го носиш, јас да те гледам, Доне мамино.
 Трендафилчето, кара каранфилчето китка
 шарена, немирисана.

БОРЈАНО, БОРЈАНКЕ

Бор - ја - но, Бор- јан - ке, сал ти ли си мо- ма,

сал ти ли си мо - ма, сал ти ли знајш да пе - еш.

Гласот ти се слуша
 дур' до нашта нива,
 дур' до нашта нива мори,
 до чичова слива.

Српот си оставив
 тебе да те слушам,
 тебе да те слушам,
 која песна пееш.

Која песна пееш
 таа да засвирам,
 таа да засвирам,
 оро да заиграам.

САДИЛА ЈАНА

Са - ди - ла Ја - на ле- ле, са - ди - ла Ја - на,

са - ди- ла Ја - на ле- ле, ран бел бо - си - лок.

Како го садила леле,
 како го садила, како
 го садила леле, не
 се вратила.
 Ми се вратила леле,
 ми се вратила,
 ми се вратила леле,
 рано в' недела.

Оздола иде леле,
 оздола иде,
 оздола иде леле,
 лудо ем младо.
 Право си трга леле,
 право си трга,
 право си трга леле
 в' Јанина бавча.

Скини ми Јанолеле,
 скини ми душо,
 скини ми Јано мори
 ран бел босилек.
 Ако си ерген лудо,
 ако си ерген,
 ако си ерген лудо,
 само скини си.

Ако си женето лудо,
 ако си женето,
 ако си женето лудо,
 врви си патот.

ДУЊЕ РАНКЕ

И - ди ку - ћи о - бу - ци се, ле - ле ду - ње ран - ке
 Ду - ње ран - ке, ду - ње ран - ке, кру - шке ка - ра - ман - ке. ман - ке.

Иди кући очешљај се, леле дуње ранке.
 Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке.

Онда дођи коло води, леле дуње ранке.
 Дуње ранке, дуње ранке, крушке караманке.

ÜSKÜDAR'A GIDER IKEN

Üs - kü-dar' - a gi - der i - ken al - dı da bir yağ - mur Kâ - ti - bim - in
 se - tre-si u - zun e - te - ği ça mur. e - te - ği ça - mur.

Kâtip uykudan uyanmış gözleri mahmur.
 Kâtip benim ben kâtibin el ne karışır,
 Kâtibime kolalı da gömlek ne güzel yaraşır.

Üsküdar'a gider iken bir mendil buldum.
 Mendilimin içine (de) lokum doldurdum.

Kâtibimi arar iken yanımda buldum.
 Kâtip benim ben kâtibin el ne karışır,
 Kâtibime kolalı da gömlek ne güzel yaraşır

JARNANA

As më jep nj'er u - jë moj bal - luk' e prërë
 Me se të të ja - pë tren - da - fil me ere?
 Jar - na - na, Jar - na - ne, Jar - na - na moj të ke që - ne.

O me dorënde tënde moj balluk' e prërë
 Dora m'u ndodh zënë trendafil me ere?
 Jarnana....

Me se t'u ndodh zënë moj balluk' e prërë?
 Me unazëne tënde, trendafil me ere.
 Jarnana....

OD MORA IDU SVATOVİ

Od mo - ra, od mo - ra, i - du sva - to - vi.
 I vo - de, i vo - de, Aj - ku, Sa - raj - ku.

Ajka ja majci plakala,
 ne daj me majko daleko.

Osta mi cviće nejako.
 Često ga majko zalivaj.

Uveče groznim suzama,
 ujutro rosom ledenom.

* Pjeva se uz pomoć nastavnika, ukoliko se pjesme obrađuju po notama

PREVOD PJESAMA NA MAKEDONSKI JEZIK

Дуњи ранки

Оди дома облечи се, леле дуњи ранки*.
Дуњи ранки, дуњи ранки, крушки караманки*.
Оди дома начешлај се, леле дуњи ранки.
Дуњи ранки, дуњи ранки, крушки караманки.
Па дојди и оро води, леле дуњи ранки.
Дуњи ранки, дуњи ранки, крушки караманки.
(* вид дуњи и круши)

Додека одев накај Ускудар

Додека одев накај Ускудар, заврна дожд.
Палтото на мојот писар е долго,
здолништето му е калливо.
Писарот се разбуди од сон,
очите му се заматени.
Писарот е мој, јас сум негова,
а другите не можат да се мешаат.
Штирканата кошула убаво му стои.
Додека одев накај Ускудар, најдов марамче.
Ставив локум во марамчето.
Додека го барав мојот писар, го
најдов покрај мене.
Писарот е мој, јас сум негова
и другите не можат да се мешаат.
Штирканата кошула убаво му стои.

Јарнана

Не ми даваш ни вода ти,
девојче со кратка коса,
иако ти давам ружа миризлива.
Јарнана, Јарнана, Јарнана пуста била.
Со твојата рака, ти девојче со кратка коса.
Раката ми е зафатена со ружа миризлива.
Со што ти е зафатена раката, ти девојче со кратка коса?
Со твојот прстен, ружо миризлива.

Од морето идат сватови

Од морето, од морето идат сватови и
ја водат и ја водат Анка Сарајка.
Анка ѝ плачела на мајка ѝ:
не ме давај мајко далеку,
ќе ми остане цвеќето нејако.
Често мајко полевај го,
навечер со грозни солзи,
наутро со роса ледена.

PJESMOM KROZ SVIJET

Yeher wahn shiang (Мала сребрена месечина)

Кина

Pec nam spadla (Печката ни падна)

Словачка

Lundi matin (Понеделник наутро)

Франција

El farolero (Палач на фенери)

Шпанија

Tao Tao po! (Здраво!)

Филипини

Kuckuck (Кукавица)

Германија

Obwasanasah (Знаменитостите)

Гана

ODA RADOSTI

L.V.Bethoven

The first system of musical notation for 'Oda Radosti' consists of five staves. The top two staves are treble clefs, and the bottom three are bass clefs. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 4/4. The melody is played in the first treble staff, with the second treble staff providing a harmonic accompaniment. The bass staves provide a steady rhythmic foundation with quarter and eighth notes.

The second system of musical notation continues the melody and accompaniment from the first system. It maintains the same 4/4 time signature and one-flat key signature. The musical structure is consistent, with the melody in the first treble staff and accompaniment in the other four staves.

The third system of musical notation continues the piece. In this system, the melody is primarily in the first treble staff, but there are moments where it moves to the second treble staff. The bass staves continue to provide a steady accompaniment.

The fourth system of musical notation concludes the piece. It features a final cadence in the first treble staff, marked by a double bar line. The accompaniment in the other staves also concludes with a double bar line.

Oda radosti

Радост бистра, убост чиста, ќерко од Елизија!
Опивна си моќ што плиска, занес и поезија.
Твојте сништа опој шират, занес и поезија.
Сите луѓе да се смират, духот твој ги сплотува.

Gëzim ti je i mrekullueshëm jetën tonë ti e stolis,
n'pragun tënd o të magjishëm buron kënga udhën nis.
Se atë që mbyt mërzia ti sërisht e gjallëron,
vllazërohet njerëzia flatra jote kudo shkon.
(albanski)

Радост краси све лепоте, кћери из Елизија!
Опојна ти моћ красоте, узвишена мисија.
Твоје снове вежу нити, што растави многа зла.
Сви ће људи браћа бити, крило твоје спајат' зна.
(srpski)

Kardeş olun ey insanlar, bunu ister tanrımız!
Bu dünyada her şey geçer, yalnız sana dost kalır.
İnsanlığa doğruluğa, göğsünü aç korkma sakın.
Hür doğmuştur insanoğlu, hür yaşamak hakkıdır.
(turski)

Radost krasi sve ljepote, kćeri iz Elizije!
Opojna ti moć krasote, uzvišena misija.
Tvoje snove vežu niti, što rastavi mnoga zla.
Svi će ljudi braća biti, krilo tvoje spajat' zna.
(bosanski)

ОБРАДА ПЈЕСАМА ПО НОТАМА

ДЕЦА РАСПЕАНИ

Ај- де си- те де- ца сло- жно пе- сна да за- пе- е- ме.
Дру- гар- ство да цу- ти, љу- бов, ра- дост в' ср- ца- та.
Му- зи- ка да е- чи вез- ден ве- се- ли да рас- те- ме.

ЕСЕНСКА УБАВИНА

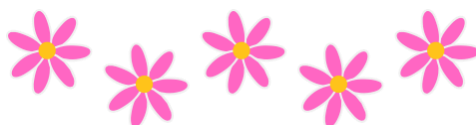
Лист по лист па- га од ли- па- та, е- сен- та е- ве ни до- а- га.
Жол- то о- бле- че- на и вр- неж- ли- ва, пло- до- ви е- сен- ски до- не- се.
По- зла- те ри- до- ви по- ли- ња, жол- та у- ба- ви- на, е- сен- ска.

ВАЛЦЕР НА СНЕГУЛКИТЕ

ПРОЛЕТНА ПЕСНА

ЕКОЛОШКА ПОРАКА

Са- кам зе- ле-ни шу- ми, са- кам и жу- бор-ни ре- ки,
е- зе-ра си- ни и бис- три, сон- це-то сјај- но да гре- е. А
Ка - ко да би - де та- ка? Ка- ко да би - де та- ка? Во-ди
гри-жа за при-ро-да-та се- кој- днев-но чес- то, фр - лај от-пад на пра- во мес- то. Пла -
не-та- та на - ша за љу- бов мо- ли, ид- ни-на- та е во ра- це-те тво- и.

Fëmijë thuani këngës

Po e ni- sim kën- gën s'bash -ku, kën-gën ta kën- doj- më ne,
sho- që- ri ne je- mi, da- shu- ri në ze- mër, kemi.
kën- ga jo- në të je - ho- jë, të lum- tur të rri- te- mi.

Bukuria e vjeshtës

Bien gje- thet, dal-nga-dal nga drunj-të, po af- rohet, e bu-ku- ra vje-shtë,
ve-shur me të ver-dha, na dhu- ron ne plot, fry-te të fres-kë- ta të vjes-htës
fu-shat dhe ma-let ja- në të ar- ta, bu-ku- ri e ver-dhë e sti- nës.

Vallëzimi i fjollave

Fjo-llë- zat va-llë-zojnë du-ke flu-tu- ru - ar, si ma- gjë ve-zu-llojnë sa të bar-dha janë.
Bu- kur dhe me leh- të- si, po shkël- qej- në fjo- llat.
Fjo-llë- zat va-llë-zojnë du-ke flu-tu- ru - ar, si ma- gjë ve-zu-llojnë sa të bar-dha janë.

Këngë pranverore

Bil-bil kën-gën po kën- don, e na- ty- ra bu- kur po lulë zon,
 lule- bo- ra ko- kën ngri- ti, se- pse më na i- ku dim- ri.
 pran-ve- ra er- dhi në ven- din tim, plot me ngjy- ra edhe plot gjel- bër - rim
 ku- do ec, ku- do shkon lu- le sheh, aro- ma e lu- le- ve, po na pël- qen.

Porosi ekologjike

Unë dua ma- le të gjel- bëra, unë dua dhe lu- menj të pas- tër,
 i du- a li- qe- net të bu- ku- ra, edhe die-lli të nangro- hë më mi- rë E
 e si të bë- het kjo ash- tu? e si të bë- het kjo ash- tu? Ti kuj-
 de- su për na- ty- rën, un- e- dhe ti, ne e ke- mi ardh- më- ri- në në duar
 ta ru- aj- më pla- ne- tën du- ke u kuj- de- sur të gjithë ne së bash- ku.

Şarkı söyleyen çocuklar

Ha- di tüm ço- cuk- lar hep bir- lik- te şar- kı soy- leye - lim
kalp- ler sev- gi- yi ve sev- inci iç- in dost- lu - ğum
her za- ma- nı mü- zığ- ıy- le ne- şe - yle bü- yü- dü- müş

SONBAHAR GÜZELİĞİ

İh - la- mur ağa- cın- dan yap- rak dü- şü- nü- yor son- ba- har ya- klaş- tı
sa- rı giy- miş - ve yağ- mur ya- ğı- yor son- ba- har mey- ve- leri ge- tir- di
te- pe- le- ri yal- dı- zlı- dır- mış sa- rı son- ba- har gü- zel- iği

KAR TANELERİ BİR VALS

Be- yaz kar tane- le- ri val- sı oy- nu - yor- lar her- şey si- hi- rli ve bem be- yaz
pa- rı- tıyla ha- fif- çe oy- na- ya- rak ki böl- ge- mi ze kış- ı ge- tir- dik
Be- yaz kar tane- le- ri val- sı oy- nu - yor- lar her- şey si- hi- rli ve bem be- yaz

BAHAR ŞARKISI

Bül-bül bir şar- kı söy-lü- yor rüz- gar sa- kin- ce esi- yor

Kar-de- len başı- nı kal- dırdı ar- tık kı- şın yok bu- ra- da

Ba- har bö- lge- me u- laş- tı ye- şil- li reng-a- renk bir cen-net - ir

Bah- çe- de çi- çek çok ko- ku- yor ba- har- da çi- çek gü- ze- li- gi- di

ÇEVRE ŞARKISI

Ye- şil or- ma-nı seve- rim ve hı- zlı ne- hir-ler seve-rim

göl- ler ma- vi ve ber- rak gün- eş çok gü- zel-miş ısı- tır A

nasıl böy-le o- la- bî- lir? nasıl böy-le o- la- bî- lir? Doğa-da

her gün me- rak et- me-si laz- ım çöp her zam-an bam baş- ka yeri- ne attı

bu dun- ya bız- ım aşk iç- in yaşı-yor ge-lec-e- ğin i se-nin el- lin- de- dir

ДЕЦА РАСПЕВАНА

ЈЕСЕН

ВАЛЦЕР СНЕЖНИХ ПАХУЉИЦА

ПРОЛЕЋНА ПЕСМА

Сла-ву-ји пе-сму ши-ре, про-ле-ћни ве-тар ду-ва.

ма-ли цвет гла-ву ди-же про-ле-ће на-ма сти-же.

До-шло је про-ле-ће у мој крај ле-по је зе-ле-но пра-ви рај

ми-ри-шу цве-то-ви о-пој-но во-лим ја про-ле-ће бес-крај-но.

ЕКОЛОШКА ПОРУКА

Во-лим зе-ле-не шу-ме во-лим и жу-бор-не ре-ке

је-зе-ра пла-ва и бис-тра сјај-но сун-це да гри-је. А

ка-ко да бу-де та-ко? Ка-ко да бу-де та-ко? Во-ди

бри-гу сва-ки дан и ноћ о при-ро-ди, чес-то ба-ци от-пад на пра-во мес-то. Да

спа-си-мо на-шу пла-не-ту Зем-љу и и-ма-мо чис-те гра-до-ве на-ше.

DJECA RASPJEVANA

Haj - de dje - co, za - pje - vaj - mo svi u ho - ru za - jed - no.
dru - gar - stvo da cve - ta lju - bav ce - log sve - ta
mu - zi - ka da bu - de o - ko da smo svi ras - pje - va - ni

JESEN

Žu - ti list pa - o sa dr - ve - ta, je - sen je sti - gla kod nas da - nas
Žu - to o - bu - će - na i ki - šo - vi - ta plo - do - ve je - se - nje do - ne - la,
Po - lja po - zla - ti - la br - da sva, sti - gla je je - sen u moj kraj.

VALCER SNJEŽNIH PAHULJICA

Snje - žne pa - hu - lji - ce val - cer sad ple - šu ma - gi - čno si - ja - ju bi - je - lo je sve,
Si - ja - ju, si - ja - ju, ma - gi - čni sjaj, zi - mu su do - ne - li kod nas u kraj.
Sne - žne pa - hu - lji - ce val - cer sad ple - šu ma - gi - čno si - ja - ju bi - je - lo je sve.

PROLJEĆNA PJESMA

Sla-vu - ji pje - smu ši - re, pro - le - ćni ve - tar du - va

ma - li cvijet gla - vu di - že pro - le - će na - ma sti - že.

Sti - glo je pro - lje - će u naš kraj, ze - le - no, pre - le - po, pra - vi je raj.

mi - ri - šu cve - to - vi o - poj - no, vo - lim ja pro - le - će bes - kraj - no.

EKOLOŠKA PORUKA

Vo - lim ze - le - ne šu - me vo - lim i žu - bor - ne re - ke

je - ze - ra pla - va i bis - tra, žar - ko sun - ce ih gri - je. A

ka - ko da bu - de ta - ko? Ka - ko da bu - de ta - ko? Vo - di

bri - gu o pri - ro - di sva - ki dan čes - to ba - ci ot - pad na pra - vo mje - sto. Da.

spa - si - mo na - šu pla - ne - tu Ze - mlju, i - ma - mo čis - te gra - do - ve, se - la.

Dodatna uputstva

Scenariji časova su pripremljeni prema sadržaju Programa. U njima je dato nekoliko aktivnosti, koje nastavnik bira i prilagođava uslovima rada i mogućnostima i interesovanjima učenika. Nastavnik planira redoslijed časova prema sopstvenom planu. Dio aktivnosti se mogu realizovati tokom slobodnih učeničkih aktivnosti.

U Priručniku je dato 30 scenarija lekcija. Zbog ograničenja obima gradiva, ostatak nastave predviđen je za izvođenje aktivnosti za koje su materijali dati u prilogu Priručnika. Dio tih materijala mogu se izvoditi integrirano na času ili kao samostalne aktivnosti u okviru jednog časa. Izvođačke aktivnosti mogu uključivati: obradu pjesama po sluhu (dato u Listi za slušanje muzike - prilog Programu), obradu pjesama po notama (dato u prilogu Priručnika), ranije proučene pjesme po sluhu, koje su sada izučavanje uz note i dodavanje muzičkih izražajnih sredstava, sviranje na dječijim muzičkim instrumentima (prema aranžmanima u Priručniku). Nastavnik može koristiti i svoje materijale. Izvođačke aktivnosti su zastupljene i u sadržaju Kreativno muzičko izražavanje.

Materijali za učenje su prilagođeni scenarijima za čas i kreirani su tako da učenik može definirati i odrediti sadržaje i pojmove koje će savladati (prema smjernicama nove Konceptcije). Na taj način će se stečeno znanje utvrditi na času, a kognitivne funkcije učenika će biti na višem nivou - naučeno će se shvatiti kroz iskustveno učenje, uz dalju primjenu naučenog na novi način i različitim konceptima.

Наслов на оригиналот: ПРИРАЧНИК ПО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ШЕСТО
ОДДЕЛЕНИЕ
PRIRUČNIK ZA MUZIČKO OBRAZOVANJE ZA VI RAZRED

Izdavač: Biro za razvoj obrazovanja – Skoplje

Urednik: Abdulfeta Fetai

Autor:

m-r Pavlinka Veljanoska

Stručna podrška:

m-r Ivanka Mijić, koordinator

Rajmonda Neziri, koordinator

Nevena Boškovska

Goran Stojanov

Prevedeno sa makedonskog jezika:

Izeta Babačić

Godina izdanja – 2024

Mjesto izdanja – Skoplje

Elektronsko izdanje

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:78(035)=163.4(497.6)

VELJANOSKA, Pavlinka

Priručnik za Muzičko obrazovanje za šesti razred [Електронски извор]
/ Pavlinka Veljanoska ; [prevedeno sa makedonskog jezika Izeta Babačić].
- Skoplje : Biro za razvoj obrazovanja, 2024

Начин на пристапување (URL):

https://brogovmk-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/bro_macedonia_bro_gov_mk/EY6i3M9e2j5PjNvqrpvtJegBzi9XihKV4RbH34mPWqzSyw?e=NsX0O7.

- Превод на делото: Прирачник по Музичко образование за шесто одделение.

- Текст во ПДФ формат, 133 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. -

Опис на изворот на ден 03.07.2024

ISBN 978-608-206-152-8

COBISS.MK-ID 64021253